Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 16 май 1973 йил, чоршанба • № 113 (15.587). ✦ Баҳоси 2 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА ҚАБУЛ

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари, ВДР ҳукуматининг Парижда ўтказиладиган Вьетнам — Америка музокараларида иштирок қилувчи вакили Ле Дик Тхо Парижга кета туриб, Москвада тўхтаб ўтди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари А. П. Кириленко ва КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев 14 майда Ле Дик Тхони қабул қилдилар.

Суҳбат вақтида Вьетнамдаги аҳвол тўғрисида ва урушни тўхтатиш ҳамда тинчликни тиклаш ҳақидаги Париж битими қандай бажарилаётганлиги тўғрисида фикрлашиб олинди.

Ле Дик Тхо Америка томони Париж битимини бузаётганлиги тўғрисида ахборот берди, бу битим бузилаётганлигига доир жуда кўп фактларни, шу жумладан, Сайгон маъмурияти озод қилинган районларга нисбатан ва Жанубий Вьетнам Республикасининг Мувaққат революцион ҳукумати раҳбарлигидаги қуролли кучларга нисбатан очиқдан-очиқ куч ишлатаётганлиги ва уруш ҳаракатлари йўлига ўтганлигини, мамлакатнинг жанубий қисмида яшовчи аҳоли қаттиқ террор остида қолганлигини сўзлаб берди. Ле Дик Тхо таъкидлаб ўтганидек, Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати Париж битимининг ва Вьетнамга бағишланган халқаро конференция актининг ҳамма қоидаларини бажармоқда ва бундан буён ҳам бу қоидаларга сўзсиз ва пухта риоя қилаверади.

А. П. Кириленко КПСС Марказий Комитети апрель Пленумининг иши тўғрисида, шунингдек, КПСС ички ҳамда ташқи сиёсатига доир бир қанча масалалар юзасидан вьетнамлик дўстларга ахборот берди. Совет томонидан қаҳрамон Вьетнам халқига ёрдам ва мадад бериш соҳасида Совет Иттифоқининг тутган позицияси ўзгармас ва изчил позиция эканлиги яна уқтириб ўтилди. Бу позиция КПСС Марказий Комитети апрель Пленумининг қарорида таъкидлаб кўрсатилди. Пленум совет халқи вьетнам халқи билан бирдам эканлигини ва бутун Ҳинди-Хитойда тинчлик ўрнатилишига бутун чоралар билан ёрдам беражагини алоҳида қайд қилди.

Пролетар интернационализми принципларига содиқ бўлган Совет Иттифоқи Вьетнам Демократик Республикасида социализм қуриш ишида ҳам, тинчлик учун, Париж битимига қаттиқ риоя қилиш учун, миллий орзу-тилакларни рўёбга чиқариш учун, мустақил тараққиёт ва мустақиллик ҳуқуқи учун Вьетнам халқи олиб бораётган курашда ҳам доим қардош вьетнам халқи билан бирга бўлади.

БУТУН КУЧ — ҒЎЗА ПАРВАРИШИГА!

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

✦ ҲАММА КУЧ ВА ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИНИ ИШГА СОЛИБ, ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИ КУЧАЙТИРИНГ, ТАБИИЙ ОФАТ БИЛАН ЗАРАРЛАНГАН МАЙДОНЛАРДАГИ ҒЎЗАЛАРНИ АЙНИҚСА МЕҲР БИЛАН ПАРВАРИШ ҚИЛИНГ.

✦ ҒЎЗАЛАРНИ МИНЕРАЛ ВА ОРГАНИК ЎҒИТЛАР ҚОРИШМАСИ БИЛАН ОЗИҚЛАНТИРИШНИ АВЖ ОЛДИРИНГ, БУНИНГ УЧУН ЎҒИТЛАГИЧ МЕХАНИЗМЛАР ВА АГРЕГАТЛАРНИ ТЎЛА ИШГА ТУШИРИНГ.

✦ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЗАРАРКУНАНДАЛАРИГА ҚАРШИ ЎТ ОЧИНГ, ЗАҲАРЛИ ХИМИКАТЛАРДАН МУТАХАССИСЛАРНИНГ МАСЛАҲАТИ БИЛАН ФОЙДАЛАНИНГ.

✦ ҲАММА ЖОЙДА ЯГАНАНИ ТЕЗ КУНДА ТУГАЛЛАШГА ЭРИШИНГ, ҲАР ГЕКТАР МАЙДОНДА БЕЛГИЛАНГАН МИҚДОРДА КЎЧАТ БЎЛИШИНИ ТАЪМИНЛАНГ.

✦ КОМПЛЕКС ПАРВАРИШНИ КУЧАЙТИРИБ, ҒЎЗАЛАРНИ ТЕЗРОҚ ШОНАЛАТИБ ОЛИШГА ЭРИШАЙЛИК!

СИРДАРЁ областининг Оқ олтин районидаги Ворошилов номли совхознинг 4-бўлимида Оппоқой Рустамова бошлиқ бригада коллективини механизаторлар оиласи дейишади. Чиндан ҳам шундай. Улар 88 гектар майдондан бу йил 40 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш ва барча ҳосилни машиналар ёрдамида териб олиш мажбуриятини олишган. Суратда: (юқорида) шу бригада механизаторлари (чапдан) Элмурод Рустамов, Оппоқой Рустамова, Эшмон Бегимов, Нурилла Маҳкамов ва Мусурмон Муҳиддиновлар. Пастда: бўлимдаги ғўзаларни иккинчи культивация қилиш пайти.

А. Тўраев фотолари.

Ғўза шоналади

Жарқўрғон районидаги «Социализм», Ленин номли, Норали Боймуродов номли колхозларнинг чигит эрта экилган далаларида ғўза шоналай бошлади. Ғўза бултургига нисбатан бир ярим хафта барвақт шонага кирди. Ҳавонинг яхши келиши, ғўза парваришн вақтида юқори сифатли ўтказилиши экиннинг тез авж олишига ёрдам бермоқда.

Бу йил пахтакорлар 42 центнерлик ҳосил учун кураш олиб боришмоқда. Кўп майдонларда яганалаш ва биринчи чопиқ энг яхши муддатларда ўтказилди, органик ва минерал ўғит солинмоқда.

Термиз ва Шеробод районларидаги хўжаликларнинг айрим участкаларида ҳам ғўза шоналаб қолди.

Паррандабоқарлар зафари

Чорвадорларнинг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган Косон райони паррандабоқарлари давлатга 2 миллион донадан зиёд тухум топшириб, йиллик планни муддатидан илгари ошириб бажардилар. Район хўжаликларида қабул пунктларига тухум топшириш давом этмоқда.

ДАЛАДАГИ ЧИРОҚЛАР

ГУЛИСТОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу йил баҳор серёғин келди. Тажрибакорларнинг айтишларича, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ҳам кўп бўлиши кутилади. Сирдарё область деҳқонлари экинларини ҳашаротларга олдирмаслик тадбирларини кўрмоқдалар. Гулистон районидаги Ленин номли колхоз ва Ильич районидаги «Правда» совхозида бўлган семинар-кенгашда хўжаликларнинг агрономлари, энтомологлари ҳашаротларга қарши курашишнинг тажрибада синалган усуллари ҳақида фикрлашиб олдилар.

Ҳозир қўриқ область йўлларидан тунда ўтиб бораётганда пайкалларда минглаб чироқларни кўрасиз. Бу ҳашаротга қирон келтирувчи қопқон — тунги чироқлардир.

Иккинчи парвариш қизғин

Ленин номли колхоз аъзолари пахтадан юқори ҳосил етиштиришда катта тажриба тўплаганлар. Улар тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи — учинчи йилида 1630 гектар майдондан 6 минг тонна ингичка толали пахта етиштиришга аҳд қилганлар.

Хўжаликда олинган социалистик мажбуриятни бажариш учун ғўза парвариши кун сайин қизитилмоқда. Социалистик мусобақада М. Рустамов, М. Қўзибоев, М. Пардаев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадалар олдинда бормоқда. Ғўза қатор ораларини ишлашда механизаторлардан С. Жабборов, С. Алибоев, Т. Қудратов ўртоқлар пешқадамлик қилишяпти. Иккинчи комплекс парваришдан чиқарилаётган ниҳоллар барқ уриб ривожланяпти.

Н. АЛЛАЁРОВ,
Косон райони.

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети ташқи сиёсат фаолиятининг бир қанча масалаларини кўриб чиқди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийнинг Финляндияга қилган расмий визити якунлари тўғрисидаги ва дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам ҳақидаги Совет — Финляндия Шартномасининг 25 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантаналарда иштирок этганлиги тўғрисидаги масала кун тартибига биринчи қилиб қўйилган эди. Бу визит натижалари Совет — Финляндия қўшма баёнотида баён этилган.

Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртасида ишонч, мустаҳкам ва самимий дўстлик муносабатлари қарор топганлиги ва муваффақиятли равишда ривожланиб бораётганлиги баёнотда ҳам, шунингдек бўлиб ўтган суҳбатларда ҳам таъкидланди. Расмий визит вақтида 1948 йил 6 апрелда тузилган Шартноманинг муҳим роли ва унинг фазилатларидан бири — Финляндиянинг хавфсизлигини ва СССРнинг шимоли-ғарбий чегаралари дахлсизлигини ўзаро таъминлашдан иборат эканлиги яна таъкидланди. Бу Шартнома Европанинг шимолида ва бутун Европада хавфсизликни мустаҳкамлашда, шунингдек, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашда доимо катта роль ўйнаб келмоқда.

Музокаралар ва суҳбатлар чоғида Совет раҳбарларининг Финляндия Республикаси президенти билан мунтазам шахсий алоқа қилиб туриш практикаси ўзаро ишончни янада чуқурлаштириш ва Совет — Финляндия ҳамкорлигини мустаҳкамлаш учун муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидланди. Бошқа расмий раҳбар арбоблар даражасида, шу жумладан, бир-бирларига парламент делегациялари юбориш йўли билан алоқалар ва маслаҳатлашувларни давом эттиришга ҳозирлик ҳам изҳор этилди. Финляндия давлат арбоблари билан бўлган суҳбатларда Совет — Финляндия савдо-иқтисодий ҳамкорлигини янада ривожлантириш масалалари катта ўрин олди.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийнинг Финляндияга қилган расмий визити якунларини маъқуллади.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети делегацияларининг бир қанча мамлакатларга қилган сафарлари якунларини ҳам кўриб чиқди.

СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Татаристон область комитетининг биринчи секретари Ф. А. Табеев бошчилигидаги СССР Олий Советининг делегацияси Яман Араб Республикасига ва Яман Халқ Демократик Республикасига бориб келган эди. СССР Олий Совети делегациясининг ана шу давлатларга қилган визитлари биринчи визитлар бўлди ва парламентлараро бевосита алоқалар ўрнатишга ёрдам берди.

СССР Олий Совети Миллатлар Совети раисининг ўринбосари, Белоруссия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. Е. Лобанок бошчилигидаги СССР Олий Совети делегацияси Колумбия Республикасида бўлди. Бу сафар Совет — Колумбия парламент алоқаларини мустаҳкамлашга ва СССР билан Колумбия ўртасидаги муносабатларни янада ривожлантиришга хизмат қилади.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети делегацияларининг чет эллардаги фаолиятини маъқуллади. Мамлакатлар ва халқлар ўртасида яхшироқ ҳамжиҳатлик ўрнатишга қаратилган бу визитлар тинчлик ва халқаро ҳамкорлик манфаатларига хизмат қилади. (ТАСС).

А. А. ГРОМИКО ФРАНЦИЯ ЭЛЧИСИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 15 майда Франциянинг Совет Иттифоқидаги элчиси Ж. Вимонни қабул қилиб, у билан дўстона суҳбатлашди. Мунтазам Совет — Франция сиёсий маслаҳатлашувлари практикасига мувофиқ иккала томонни қизиқтирувчи бир қанча актуал халқаро проблемалар муҳокама қилинди. (ТАСС).

ГАЗЕТА РЕДАКТОРЛАРИНИНГ ЎҚИШИ

Раҳбар партия ва совет кадрларини қайта тайёрловчи Тошкентдаги республикалараро курсда тингловчиларнинг янги группаси машғулотлари бошланди. Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон шаҳар ва район газеталарининг редакторлари ўқишга киришдилар. (ЎзТАГ).

КПСС БИЛАН ЛАОС ВАТАНПАРВАРЛАРИ ФРОНТИ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

14 май куни КПСС Марказий Комитетида КПСС билан Лаос ватанпарварлари фронти делегациялари ўртасида учрашув бўлиб ўтди.

Совет делегацияси составида: КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари Д. Ф. Устинов, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари Р. А. Ульяновский бор эдилар.

Лаос ватанпарварлари фронти делегациясининг составида: ЛВФ Марказий Комитети доимий комитетининг аъзоси Нухак Фумсаван, ЛВФ Марказий Комитетининг аъзолари Сисана Сисан, Кхамфай Буфа, ЛВФ Марказий Комитетининг масъул ходимлари Кхамфет Фенгмуонг, Сулима Бумлет ва Ситхон Сибунхианг бор эдилар.

Ўртоқларча, қардошларча вазиятда ўтган суҳбат чоғида Лаос ватанпарварларининг вакиллари Лаос халқининг ўз ватани мустақиллиги ва озодлиги учун узоқ вақтлардан бери мардонавор олиб бораётган кураши тўғрисида гапириб бердилар. Делегация бошлиғи Нухак Фумсаван Лаосда тинчликни тиклаш ва миллий иноқликка эришиш тўғрисида 1973 йилнинг 21 февралида Вьентьянда имзоланган битим Лаос ватанпарвар кучлари ва бутун Лаос халқининг социалистик лагерь мамлакатлари, бутун дунёдаги миллий озодлик ҳаракатлари ва тинчликсевар халқлар қўллаб-қувватлаган зафарли кураши ҳамда Ҳинди-Хитой халқлари жанговар бирдамлигининг натижаси бўлди, деб таъкидлади.

Делегация Лаос ватанпарварларининг Америка империалистларига қарши, миллий мустақиллик учун олиб борган одилона курашини ҳар томонлама ва самарали қўллаб-қувватлаганликлари учун Лаос ватанпарварлари фронти Марказий Комитети ва Лаос халқи номидан КПСС Марказий Комитетига, СССР ҳукуматига ва совет халқига катта миннатдорчилик изҳор этди.

Совет томони айтдики, Совет Иттифоқи Лаос ватанпарварларининг тинч, мустақил, демократик, бетараф, бирлашган ва равнақ топувчи Лаос учун одилона курашини доимо қўллаб-қувватлайверади. Совет Иттифоқидагилар Вьентьян битими имзоланганлигини Лаос ватанпарварларининг ғалабаси, деб табриклашди. Лаос ватанпарварлари фронти тутган ижобий позиция битимга эришишда муҳим роль ўйнади. Вьетнамда ва Лаосда тинчлик ўрнатилиши Ҳинди-Хитойдаги ва бутун Жануби-Шарқий Осиёдаги вазиятни нормаллаштириш йўлида қўйилган муҳим қадам бўлди. У прогрессив кучларнинг Осиёда тинчлик ва хавфсизлик учун бундан буён олиб борадиган курашига қулай истиқболлар яратиб берди.

Лаос ватанпарварлари делегациясига айтилдики, пролетар интернационализми, миллий озодлик учун курашаётган халқлар билан бирдамлик принципларига содиқ Совет Иттифоқи уруш кунларида бўлгани каби, тинчлик кунларида ҳам миллий манфаатларга эришиш учун одилона кураш олиб бораётган Лаос халқининг томонида бўлади.

Ҳар иккала томон Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисида битим тузилгани каби Лаосда ҳам тинчликни тиклаш ва миллий иноқликка эришиш тўғрисидаги битимга қатъий амал қилиш зарур, деб таъкидладилар. Улар Американинг Камбоджани бомбардимон қилиши дарҳол тўхтатилсин ва Камбоджа халқига ўз ишларини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқи берилсин, деб талаб қилдилар. КПСС билан ЛВФ ўртасидаги алоқаларнинг кенгайиб бораётганлигидан, совет халқи билан Лаос ватанпарварлари ўртасида қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик янада ривожланиб бораётганлигидан мамнуният изҳор этилди.

СССР РАССОМЛАРИНИНГ ТЎРТИНЧИ СЪЕЗДИ

15 майда Катта Кремль саройида СССР рассомларининг IV съезди ўз ишини бошлади. Съезд делегатлари — барча иттифоқдош республикалардан келган рассомлар ва графиклар, ҳайкалтарошлар ва амалий санъат усталари, танқидчилар ва санъатшунослар совет тасвирий санъати олдида турган муҳим вазифаларни муҳокама қиладилар, ўз ишларини якунлайдилар, келгуси вазифаларини белгилаб оладилар.

Эрталаб соат 10. Съезд иштирокчилари **А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. А. Суслов, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб оладилар. Таниқли совет рассомлари, съезд меҳмонлари, пойтахт жамоатчилигининг намояндалари ҳам улар билан бирга президиумга чиқишади.

Съезд иштирокчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети ленинчи Сиёсий бюросини фахрий президиумга якдиллик билан сайладилар.

Съезднинг ишчи органлари сайланади.

Делегатлар съезднинг кун тартибини тасдиқлайдилар.

Правлениенинг биринчи секретари Н. А. Пономарев «Совет рассоми — коммунистик жамият қурилишининг актив иштирокчиси» деган мавзуда СССР Рассомлар союзи правлениесининг ҳисобот докладини ўқиб берди. (ТАСС).

МАРОҚЛИ УЧРАШУВЛАР

Ўзбекистонда совет адабиёти байрамининг иштирокчилари уч кун мобайнида мирзачўлликлар ҳузурида меҳмон бўлишди. Қардош республикалар адабиётларининг намояндалари ва социалистик мамлакатлардан келган меҳмонлар Сирдарё ГРЭСи қурилишида бўлдилар. Улар энергетиклар ва қурувчиларнинг навқирон шаҳри — Ширин шаҳри билан танишдилар.

Индустриянинг Мирзачўлдаги йирик қурилиши меҳмонларда унутилмас таассурот қолдирди. Ёзувчилар ва шоирларнинг ён дафтарларида ёзилажак асарларнинг дастлабки намуналари пайдо бўлди.

Шоир Ҳамид Олимжоннинг музейи жойлашган Жиззах районидаги «Москва» колхозида ҳам меҳмонларни қизғин кутиб олишди.

Украин ёзувчиси Ленин мукофотининг лауреати Олесь Гончар Алишер Навоий номли Самарқанд давлат университети студентлари билан бўлган учрашувда бундай деди: «Биз эртакларда, тасвирланганидек Мирзачўлдан кейин эртаклардагидек Самарқандга етиб келдик. Биз ўзбек халқининг даҳоси ва меҳнати қандай моддий ва маънавий бойликлар — чинакам афсонавий бойликлар ярата олишини кўрдик.

Меҳмонлар қадимий шаҳар меъморчилигининг ёдгорликларини кўздан кечиришди. Қоракўлчилик Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтида бўлишди. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОНДА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ИШЛАРИНИНГ ЯНАДА РАВНАҚИ УЧУН

Совет медицина ходимлари Ленин партияси ишига содиқ бўлиб, халқ сиҳат-саломатлигини зийраклик билан қўриқламоқдалар. Ўзбекистон медицина ходимларининг кўп минг кишилик отряди вакиллари ўз олдиларида турган энг муҳим вазифаларни муҳокама қилиш учун 15 майда Тошкентда республика партия-хўжалик активи йиғилишига тўпландилар. Йиғилишга область партия комитетларининг секретарлари, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг масъул ходимлари, министрликлар ва идораларининг раҳбарлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг намояндалари таклиф қилинди.

Йиғилишни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев очди.

КПСС ленинчи Марказий Комитети Сиёсий бюроси йиғилишнинг фахрий президиумига гулдурос қарсаклар остида якдиллик билан сайланди.

КПСС XXIV съезди белгилаб берган вазифалар асосида республикада соғлиқни сақлашни янада ривожлантириш ва такомиллаштириш тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева доклад қилди.

Йиғилишда таъкидлаб ўтилганидек, экономиканинг тинмай юксалиши, меҳнаткашлар моддий фаровонлиги ва маданий савиясининг тобора ошиб бораётганлиги соғлиқни сақлашни ривожлантириш учун тобора қулай шарт-шароитларни яратиб берди. Республикада аҳолининг меҳнати ва турмуш шароитини яхшилашда муайян муваффақиятларга эришилди. Шаҳарлар ва қишлоқлар обод бўлмоқда. Ташқи муҳитни соғломлаштиришга, касалликларнинг олдини олишга, медицина фани ютуқларини даволаш практикасига жорий этишга тобора кўпроқ эътибор берилмоқда. Малакали кадрлар тайёрловчи кўпгина медицина ўқув юртлари ташкил этилди. Йиғилишда республика соғлиқни сақлаш хизматининг бир қанча муҳим масалаларини тезроқ ҳал этиш юзасидан амалий таклифлар киритилди.

СССР Соғлиқни сақлаш министри Б. В. Петровский КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари асосида совет кишисининг соғлиғини сақлаш, даволаш-профилактика ишини янада яхшилаш, илғор фан муваффақиятларини амалий медицинада қўлланишнинг муҳим вазифалари тўғрисида батафсил гапирди. У ўз нутқида медицина ходимларини тайёрлаш ва тарбиялаш, мамлакатда медицина фанини такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берди.

Йиғилиш муҳокама қилинган масала юзасидан кенг қарор қабул қилди. Қарорда йиғилиш иштирокчилари барча партия, совет ва жамоат ташкилотлари раҳбарларини, бинокорларни, медицина ходимларини, олимларни, халқ соғлиғини сақлаш ишларини янада такомиллаштиришга бутун кучларини сарфлашга чақирдилар.

Йиғилиш ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов қатнашдилар. (ЎзТАГ).

Партия турмуши

РЕЗЕРВЛАР — КАТТА БОЙЛИК

Тўрақўрғон тўққизинчи беш йилликнинг тўнғич районларидан бири. Унинг қайта ташкил этилиши партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш, ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш, ниҳоят қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш фаровонлигини янада юксалтириш соҳасида амалга оширган муҳим тадбирларидан бири бўлди.

Кейинги икки йил район партия ташкилоти учун чинакам синов йиллари бўлди. Чунки шу давргача район хўжаликларида халқ хўжалигининг асосий соҳалари бўйича белгиланган планлар мунтазам бажарилмай келарди. Жумладан, ўтган беш йилликда колхозлар планда белгиланганидан 14 минг тонна кам пахта етиштиришди. Ҳосилдорлик камайиб кетган эди. Сут етиштириш 90 процент, полиз ва сабзавот маҳсулотлари планлари 40-42 процентда қолди. Райoннинг рентабеллик даражаси 16 процентни ташкил этарди. Бу, планда белгиланганига нисбатан 7,7 процент кам эди.

Ана шу сабабли район партия ташкилоти олдида янги беш йиллик вазифаларинигина эмас, балки ўтган беш йилликдан қарз бўлиб қолган маҳсулотларни ҳам қўшиб бажаришдек муҳим вазифа турарди. Хўш, бунга қандай қилиб эришмоқ мумкин? Қайси услубда иш юритган маъқул? Даставвал, мана шу саволларга жавоб топишга ҳаракат қилдик. Бу ўринда бизга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг деҳқончиликда алмашлаб экишни жорий этиш ҳамда кадрлар масаласини муҳокама қилган пленумларининг қарорлари асосий қўлланма бўлди. Наманган область партия комитети ишимизга яқиндан ёрдам бериб турди.

Саккизинчи беш йиллик планларининг бажарилмай қолиш сабабларини атрофлича ўрганиб чиқдик. Хўжаликка юзаки раҳбарлик қилингани, кадрларни танлаш ва тарбиялашга етарли эътибор берилмагани оқибатида ана шундай қолоқликка тушиб қолинган, деган хулосага келдик.

Биринчи навбатда колхоз ва бригадаларни тажрибали, сиёсий етук мутахассис кадрлар билан таъминладик. Райондаги мавжуд 9 колхоздан 6 тасига олий маълумотли мутахассислар раис қилиб сайланди. Колхоз партия ташкилотлари секретарлари ҳам ана шундай мутахассис кадрлар ҳисобига янгиланди. Агар 1970 йилда мавжуд 162 та пахтачилик бригадасининг 95 тасига коммунистлар бошчилик қилган бўлса, ҳозир 110 та бригада бошлиқлари КПСС аъзоларидир.

Район партия комитети кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш, уларга йўл-йўриқ кўрсатиб туриш, кадрлар билан ишлаш услубини такомиллаштиришга муҳим сиёсий аҳамиятга эга бўлган вазифа деб қарамоқда. Икки йил мобайнида ишлаб чиқаришни илмий асосда, илғор агротехникага суянган ҳолда ташкил этиш мақсадида 24 марта илмий-кўргазмали семинарлар ташкил қилдик. Пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш тугалланай деб қолди. Минерал ўғитлардан картограмма асосида фойдаланиляпти. Суғоришда янгича чуст усули кенг қўлланилмоқда. Пахтачиликка комплекс механизация жадаллик билан жорий қилинаётир.

Коммунистларнинг ташаббускорлигини ошириш, авангардлигини таъминлаш мақсадида 33 жойда янги бригада партия ташкилотлари тузилди. Улар социалистик мусобақани ташкил этиш, илғорларни моддий ва маънавий рағбатлантириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш билан алоқадор барча вазифаларни ўз зиммаларига олдилар.

Район партия ташкилоти ишлаб чиқаришнинг бригада усулини такомиллаштириш мақсадида камқувват ва қолоқ бригадаларни район ташкилотларига бириктиб қўйди. Бу ташкилотлар ўз оталиғидаги бригадаларга дала шийпонларини жиҳозлаш, уни ҳақиқий оромгоҳга, оммавий-сиёсий ишлар марказига айлантиришда яқиндан ёрдам кўрсатмоқдалар. Зарур бўлган тақдирда ўз оталиқларидаги бригадаларга техника ва бошқа воситалар билан кўмаклашадилар.

Тўрақўрғон — экин майдонларини мунтазам кенгайтира бориш зарур бўлган камсув районлардан ҳисобланади. 1970 йилга қадар бу ерда барча экин майдонларининг 92 проценти пахта билан банд бўлишига қарамай, техника тараққиётини тезлаштириш, янги ерлар очиш, сув таъминотини яхшилаш борасидаги ишлар талаб даражасида эмас эди. Сўнгги икки йил давомида сувга бўлган эҳтиёжни қондириш мақсадида жойларда доимий ишлайдиган 12 та насос станциялари қурилди. Сув таъминоти бурноғи йилдаги 56 процентдан 75 — 80 процентга етди. Адрлар ён бағридан 1000 гектар янги ер ўзлаштирдик. Бу эса ўз навбатида аввалдан деҳқончилик қилиб келинган 2018 гектар майдонда беда ва бошқа озуқабоп экинлар экиш имконини яратди.

Янги беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида пахта ҳосилдорлиги ўртача 32,6 центнерга етди. Район йилига пахта етиштириш бўйича 1975 йилга белгиланган даражадан ўзиб кетди. Сабзавот етиштириш 90 процент, қовун ва тарвуз — 170 процент, узум эса 18 процент кўпайди. Пахтачиликни механизациялаш соҳасида катта одим ташланди. Ҳосилни машиналар билан териб олиш 17 баравар ўсди. Ҳар гектар суғориладиган экин майдонидан олинадиган даромад 55 процент, соф фойда олиш эса 63 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги ҳам кескин кўтарилди. Колхозчиларнинг бир иш куни қиймати 1970 йилдаги 3 сўм 35 тийиндан 4 сўм 51 тийинга, бўлинмас фонд учун ажратилган маблағлар 8 процентдан 23 процентга етди.

Жамоат чорвачилиги комплекс ривожлантирилгани ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш бўйича юқори кўрсаткичларга эришилгани сабабли ўтган икки йил давомида сурункасига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлдик. Райондаги «Намуна» колхози халқ хўжалигини ривожлантиришдаги муваффақиятлари учун КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ҳамда ВЦСПСнинг юбилей нишони билан мукофотланди.

Тузилган перспектив планларда Ертепа, Наҳор, Ертикан массивларида катта насос станциялари қуриш, шу асосда яна уч минг гектар янги ерлар ўзлаштириш қайд этилган. Шунингдек, районда саноат тармоқларини кенгайтириш борасида ҳам бир қатор тадбирлар белгиланди. Жумладан, Оқтош қишлоғида пахта териш машиналари, кўтарма кранлар ва тракторларни ремонт қилиб берадиган завод, район марказида атлас фабрикаси, консерва заводи қурилади. Буларнинг ҳаммаси Тўрақўрғон райони экономикасини янада ривожлантириш, унинг маданий қиёфасини тағин яхшилашга ёрдам беради.

1973 йил — тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи зарбдор йили. Тўрақўрғонлик пахтакорлар бу йил давлатга 40 минг тонна «оқ олтин» ва бошқа кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш юзасидан катта мажбурият қабул қилганлар. Район партия ташкилотининг бутун диққат-эътибори қишлоқ меҳнат аҳлини ана шу вазифаларни бажаришга сафарбар қилишга қаратилмоқда.

М. БОБОХОНОВ,
Тўрақўрғон район партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат қаҳрамони.

Советлар мамлакатида

ПАРТИЯ ИККИНЧИ СЪЕЗДИГА БАҒИШЛАБ

ШОНЛИ САҲИФАЛАР

УЛЬЯНОВСК. Маҳаллий ўлкашунослик музейида очилган виставкага 250 экспонат қўйилди. Виставка РСДРП II съездининг 70 йиллигига бағишланган. У В. И. Лениннинг революцион кучларни жипслаштиришда катта роль ўйнаганлигини тасвирлайди.

Симбирскнинг ўзида большевистик группалар қандай тузилганлиги ва уларнинг фаолияти ҳақидаги материалларга экспозицияда катта ўрин берилган.

Стендлардан бири РСДРП иккинчи съездининг делегати, В. И. Лениннинг укаси Д. И. Ульяновга бағишланган. Дмитрий Ильич 1905 йилда полиция назорати остида Симбирскка сургун қилинди. Бу ерда у революцион иш билан актив шуғулланди, сиёсий тўгаракларни бошқарди.

Виставкада Симбирск большевикларининг махфий уйи макети намойиш қилинган.

МУҲИМ ТАДБИР

БОКУ. Тарихий санага бағишланган тадбирлар Ленин районида «РСДРП II съездининг тарихий аҳамияти тўғрисида»ги лекция билан бошланди. Меҳнат ветеранлари кекса коммунистлар Боку нефтчиларининг революция ва меҳнат традициялари тўғрисида беш йиллик учинчи йили топшириқларини барвақт бажариш учун бошланган мусобақада уларнинг иштироки тўғрисида ҳикоя қилиб бермоқдалар.

Озарбайжон шаҳарларида ва район марказларида илмий конференциялар ўтказилади, махсус кечаларга тайёргарлик кўрилмоқда.

УЗОҚ ЯЙЛОВДА

НОРИН (Қирғизистон ССР). Олис Тянь-Шаннинг Қорақужур яйловида чорвадорлар кутубхонасида РСДРП иккинчи съездининг 70 йиллигига бағишланган виставка очилган. Стендлар ва витриналарга Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг босиб ўтган шонли йўли тўғрисида ҳикоя қилувчи ҳужжатлар тўплами, монографиялар, бадиий асарлар ва бошқа материаллар қўйилган. Баланд тоғлик — Оқсой яйловидаги кутубхонада «Ленин ва партия тўғрисида кекса большевикларнинг айтганлари» деган мавзуда виставка очилган.

(ТАСС мухбири).

ОРДЕНЛИ ДАРЁЧИЛАР

✦ Ғарбий Сибирь пароходчилигининг дарёчилари ўзларининг 51-мавсумларини бошладилар. Обь дарёсидан кемалар қатнай бошлади. Беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида экиш кампанияси учун ёқилғи етказиб бериш қизғин бормоқда. 1973 йилнинг охиригача дарёчилар 17 миллион тонна юкни белгиланган манзилга ташиб беришлари керак.

✦ Яқинда Ғарбий Сибирь дарё пароходчилиги халқ хўжалигини ривожлантиришга қўшган катта ҳиссаси учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган эди.

КОСМОСДАГИ БИРИНЧИ ИЛМИЙ ЛАБОРАТОРИЯ

УЧИНЧИ СОВЕТ ЕР СУНЪИЙ ЙЎЛДОШИ УЧИРИЛГАНЛИГИНИНГ 15 ЙИЛЛИГИГА ДОИР

Биринчи ер сунъий йўлдоши учирилганидан сал вақт ўтгач, космосда бажарилган илмий тадқиқотлар олимлар ракета-космик техника яратишда ер атрофидаги фазони бевосита ўрганиш учун ноёб воситаларга эга бўлганликларини кўрсатди. Хўш, шу воситаларнинг характерли хусусиятлари нималардан иборат? Даставвал шуки, тадқиқотлар ялпи кўламда ўтказилади. Ер атрофининг ҳамма баландликларини бевосита кузатиш мумкин бўлиб қолди. Бундан ташқари атмосфера нариёғига чиқарилган аппарат ердан кузатиб бўлмайдиган тўлқин узунлиги диапазонларида турли хил йўналишларни тадқиқ этишга имкон берди. Совет Иттифоқида кучли учирувчи ракеталар яратилиши туфайли вазни оғирроқ йўлдошларни ер атрофи орбитасига чиқариш ва уларда хилма-хил аппаратларни ўрнатиш мумкин бўлди. Бундан 15 йил аввал, 1958 йилнинг 15 майида учирилган учинчи совет ер сунъий йўлдоши космосда биринчи комплекс илмий лаборатория бўлиб қолди. Йўлдошнинг вазни 1.327 килограмм эди, шунинг 968 килограмми илмий аппаратлар ва ўлчов аппаратларига тўғри келарди.

Шу экспериментдаги катта илмий программа атмосфера юқори қатламлари босимини ўлчашни ва таркибини аниқлашни, ионосфера, ер магнит майдони ва электростатик майдонини ўрганишни, микрометеорларни, қуёш корпускуляр нурланиши ва бирламчи космик нурланишларни қайд этишни кўзда тутарди. Шу тадқиқотларнинг кўплари жаҳон практикасида биринчи марта ўтказилди. Ер теварагида иккинчи радиация белбоғининг кашф этилиши учинчи совет йўлдоши учаётганда олинган муҳим натижалардан бири бўлди.

Илмий ахборотлар эсда сақловчи қурилмаси бўлган кўп каналли телеметрик система ёрдами билан йўлдошдан ерга юбориб турилди. Тамомила Нимўтказгич материаллардан ясалган программавий қурилма илмий аппаратлар ва радиотехника аппаратларининг ишини бошқариб турди. Аппаратга қуёш нурлари тушиб турган пайтларда у қуёш батареяларининг электр энергиясини олиб турди, аппарат ернинг соясига ўтган пайтларда эса автомат равишда химиявий аккумуляторлар ишга солинди. Қуёш энергиясини бевосита электр энергиясига айлантириш борасидаги экспериментларнинг аҳамияти муҳим эди, чунки космик аппаратларнинг актив яшаш вақти химиявий ток манбалари ресурси билан чекланарди.

Йўлдош терморегуляция системасининг конструкцияси оригинал ишланган бўлиб, йўлдош аппаратлари учун белгиланган температурани таъминлаб турарди. Бунинг учун газсимон азотни мажбурий айлантириш усулидан, шунингдек йўлдош юзининг нурланиш коэффициенти ўзгаришига асосланган методдан фойдаланилди. Корпуснинг ташқи юзига жалюзлар ўрнатилиб, терморегуляция системасининг сезгир элементларидан берилган команда бўйича шулар ростлаб турилди. Бутун аппарат иши комплекси тамомила автоматлаштирилди.

Учинчи совет йўлдоши биринчи чинакам илмий лаборатория бўлди, у ўтказган тадқиқотлар фанда янги соҳа-космик физикани бошлаб берди.

А. ВАСИЛЬЕВ.
Инженер
(ТАСС).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»га ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«СУВ ҲАВЗАЛАРИ ИФЛОСЛАНМАСИН»

Газетамизнинг 25 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолага Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетидан бундай жавоб келди: мақолада шаҳардаги Салор, Қорасув, Бўзсув, Калковуз магистрал каналларининг ёқаси ноободлиги, уларнинг сувчи ифлослиги масаласи тўғри кўтарилган.

Саноат корхоналари, жумладан, экскаватор-ремонт заводи, 4-автобаза, дизенфекция-ювиш пункти ишлаб чиқаришда фойдаланилган сувни, айрим хонадонлар ахлатни каналлар ва шаҳар ичидаги ариқларга ташлаб, уларнинг сувини ифлослантиришлари, ободончиликка путур етказишлари фактлари давом этмоқда. Бунга қурилиш ташкилотлари ёмон ишлаётгани сабаб бўлаётир. Масалан, республика Қурилиш министрлигининг 6- қурилиш трести 2- Бўзсув тозалаш иншоотида биологик тозалаш воситасини белгиланган муддатда ишга туширишни таъминламади. «Главташкентстрой» бошқармаси эса водопровод ва канализация иншоотларини қуриш ҳамда фойдаланишга топшириш планларини муттасил бажармаяпти. Натижада кўпчилик корхоналар ва муассасалар фойдаланилган ифлос сувни шаҳар канализациясига ўтказиш имкониятидан маҳрум бўлиб, уни каналларга ташлаб юборишга мажбур бўляптилар.

Шаҳар Советининг ижроия комитетида, шаҳардаги суғориш тармоқларини ифлосланишдан сақлаш, Салор ва 2- Бўзсув тозалаш иншоотларидаги планда белгиланган қувватларни қуриш ҳамда ишга туширишни, каналларни реконструкциялашни тезлаштиришга қаратилган тадбирлар белгиланди ва амалга ошириляпти. Ички ишлар бошқармаси ва санитария назорати органларига каналлар ва суғориш тармоқларининг ҳолати устидан контролликни кучайтириш ва уларни ифлослантирувчиларга қарши курашни кучайтириш топширилди.

СИЁСИЙ ДОКЛАДЧИЛАР, ЛЕКТОРЛАР, СИЁСИЙ АХБОРОТЧИЛАР ВА АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ АПРЕЛЬ (1973 ЙИЛ) ПЛЕНУМИ ЮЗАСИДАН ЛЕКЦИЯЛАР, ДОКЛАДЛАР, СИЁСИЙ АХБОРОТЛАР ВА СУҲБАТЛАРНИНГ

ТАХМИНИЙ ТЕМАТИКАСИ

В. И. Ленин — Совет давлати ташқи сиёсатининг асосчиси.

Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг ленинча принциплари.

КПСС—совет халқи барча ғалабаларининг илҳомчиси ва доҳийси.

КПСС Марказий Комитети апрель (1973 йил) Пленуми КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги халқаро фаолияти тўғрисида.

Тинч-тотув яшаш принциплари халқаро майдонда кенг эътироф этилганлиги — ленинча ташқи сиёсатнинг улкан ғалабаси.

Совет Иттифоқи — халқларнинг тинчлик, миллий мустақиллик ва социализм учун курашининг ишончли таянчи.

Жаҳон социализми позицияларини мустаҳкамлаш учун кураш — КПСС ташқи сиёсий фаолиятининг энг муҳим йўналиши.

Иқтисодий интеграциянинг комплекс программаси ва СЭВга аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлигининг такомиллашуви.

КПССнинг марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлиги учун кураши.

Вьетнамда уруш тўхтатилганлиги ва тинчлик қайта тикланганлиги—халқларнинг мустақиллик, ёппасига тинчлик ва социал тараққиёт учун курашида муҳим босқич.

СССР Европада хавфсизлик ва ҳамкорликнинг мустаҳкам системасини барпо этиш учун курашда.

СССРнинг капиталистик давлатлар билан ташқи иқтисодий ўзаро фойдали алоқаларининг активлашуви.

Совет—Америка муносабатлари ва уларни янада ривожлантириш истиқболлари.

Қуролсизланиш учун кураш—совет ташқи сиёсатининг асосий йўналишларидан бири.

Совет Иттифоқининг Яқин Шарқ кризисини адолатли ҳал қилиш учун кураши.

СССРнинг Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатлари билан муносабатларининг янада ривожланиши.

СССРнинг Осиёда коллектив хавфсизлик учун кураши.

КПССнинг ташқи сиёсий фаолияти —амалдаги пролетар интернационализмидир.

КПСС ва Совет ҳукумати ташқи сиёсатининг прогрессив инсоният томонидан кенг қўллаб-қувватланиши.

СССРда коммунизм қурилиши — совет халқининг буюк интернационал вазифаси.

1973 йил — беш йилликнинг ҳал қилувчи йили.

Совет халқининг фидокорона меҳнати, юксак онглилиги ва жипслиги-тинчликни ва инсониятнинг социал тараққиётини таъминлаш гарови.

СУРАТЛАРДА: (чапдан ўнгга). 1. Андижон «Электроаппарат» заводининг пешқадам йиғувчиси Р. Маматхонов; 2. Тошкент асбобсозлик заводида 22 йилдан буён меҳнат қилиб келаётган серғайрат ишчи Л. Суюнова; 3. «Ташхимсельмаш» заводи механика участкасининг зарбдор токари Е. Глухов ўртоқлар. Бу меҳнатсевар ишчилар ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб ишлашяпти. Смена топшириқларини муттасил ошириб бажаришяпти.

В. Сироткин ва М. Нуриддинов фотолари.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ АПРЕЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—ОММАГА

ТИНЧЛИК ПРОГРАММАСИ АМАЛДА

Владимир Ильич халқаро ҳаёт ва ташқи сиёсат масалаларини, уларнинг аҳамиятига қараб, Сиёсий бюро мажлисларида, Марказий Комитет Пленумларида, партия активи йиғилишларида ва партия съездларида муҳокама қилиш лозим, деб таълим берган эди. Партиямиз бу кўрсатмага доимо оғишмай амал қилиб келмоқда. КПСС Марказий Комитетининг яқиндагина бўлиб ўтган апрель Пленуми бунга энг янги ва ёрқин далил бўла олади.

Пленум партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг халқаро фаолияти тўғрисида ўртоқ Л. И. Брежнев докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, Сиёсий бюронинг бутун дунёда мустаҳкам тинчликни ва коммунизм қураётган совет халқининг ишончли хавфсизлигини таъминлаш соҳасида қилган ишини батамом ва тўла-тўкис маъқуллади.

Бинобарин, Пленум Л. И. Брежневнинг ташқи сиёсатимиз вазифаларини ҳал этиш ишига шахсан катта ҳисса қўшганлигини таъкидлади. Пленумнинг ана шу хулосасини ва Л. И. Брежневга «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг берилишини совет халқи ва халқаро жамоатчилик алоҳида мамнуният билан кутиб олди. Халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун толмас, изчил курашчи Л. И. Брежнев КПССнинг бош йўлини, социалистик давлатнинг тинчликсевар ташқи сиёсатини амалга оширишга ҳар томонлама улкан ҳисса қўшиб келмоқда.

СССР меҳнаткашларидан, чет эл мамлакатларининг ҳукумат ва партия раҳбар арбобларидан Л. И. Брежнев номига келаётган сон-саноқсиз табрик телеграммаларида, жаҳон матбуотида баён этилаётган шарҳларда халқаро жамоатчилик ҳақли равишда Тинчлик программаси деб атаган ташаббускор ва пухта сиёсат программаси ва уни амалга ошириш босқичлари Леонид Ильичнинг номи билан чамбарчас боғлиқ эканлиги қайта-қайта таъкидланмоқда.

XXIV съезд режаларини рўёбга чиқариш борасида КПСС Марказий Комитети халқаро фаолиятда актив, изчил ва собит қадамлик билан иш олиб бормоқда. Тинчлик программасини амалга ошириш юзасидан қисқа вақт — съезддан кейин ўтган икки йил мобайнида қўйилган амалий қадамлар бутун халқаро вазиятга ниҳоятда катта таъсир кўрсатди. Ҳозирги замон халқаро муносабатлар тарихида ўзининг конструктив ва реал характери билан халқаро сиёсий жараёнларнинг ривожланишида шунчалар тубли силжишларга олиб келган бундай ташқи сиёсий программа буюк тарихий аҳамиятга эга. КПСС ташқи сиёсий программасининг бу қадар зўр таъсир кучи жаҳон тақдирида, инсониятнинг порлоқ келажак сари ривожланишида Совет Иттифоқи ўйнаши лозим бўлган тарихий ролга тамомила мувофиқдир.

Жаҳон социалистик системасини янада жипслаштириш ва ривожлантириш, қардош социалистик мамлакатлар ва уларнинг марксчи-ленинчи партиялари билан ҳамкорликни кенгайтириш масалалари КПСС ташқи сиёсий фаолиятида ҳамиша асосий ўринда туради. **«Биз,** — деди Л. И. Брежнев Москвадаги қўшма тантанали мажлисда СССР 50 йиллиги тўғрисида қилган докладида, — **жаҳон социализм системасини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришни халқаро майдондаги энг муҳим вазифамиз, деб ҳисоблаганимизни ҳамиша айтиб келдик».**

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари раҳбарларининг 1971 йил 2 августда ва 1972 йил 25-26 январда Прагада ва 31 июлда Қримда бўлиб ўтган дўстона учрашувлари сиёсий ҳамкорликни чуқурлаштирган, катта халқаро аҳамиятга молик воқеалар бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг Югославия, Болгария, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси ва Венгрияга; Н. В. Подгорнийнинг Вьетнам Демократик Республикасига, А. Н. Косигиннинг Куба Республикасига қилган сафарлари ҳамда бир қатор қардош мамлакатлар партия-ҳукумат раҳбарларининг СССРга визитлари социалистик мамлакатлар билан сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳамкорликни янада мустаҳкамлашнинг муҳим қадамлари бўлди. Бундай дўстона сафарлар Совет Иттифоқининг ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг халқаро позицияларини мустаҳкамлашга, тинчликни сақлаш, ташқи сиёсий вазиятни ва халқлар ўртасидаги ҳамкорликни яхшилаш манфаатларига хизмат қилаётир.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXV сессияси (1971 йил, июль) социалистик мамлакатлар ҳамкорлигини такомиллаштириш ва уларнинг иқтисодий интеграциясини чуқурлаштиришнинг комплекс программасини қабул қилган эди. Уни 15-20 йил мобайнида босқичма-босқич амалга ошириш мўлжалланган. Шу программани амалга ошириш борасида қўйилаётган қадамлар қардош мамлакатларнинг миллий ва интернационал манфаатларини уйғунлаштира оладиган халқаро иқтисодий муносабатларнинг социалистик типи қандай афзалликларга эга эканлигини яна бир бор намойиш этаётир.

Бир қанча чора ва тадбирлар коллектив бўлиб ишлаб чиқилганлиги ва амалга оширилганлиги натижасида кейинги йилларда Варшава Шартномасининг ҳарбий ташкилоти такомиллашди. Иттифоқчи давлатлар партия ва ҳукуматларнинг доимий ғамхўрликлари туфайли Бирлашган қуролли кучлар қардош халқларнинг тинч меҳнатини қўриқламоқда.

Партия Марказий Комитети апрель (1973 й.) Пленуми қарорида таъкидланганидек, КПСС социалистик давлатларни янада жипслаштириш, улар билан ҳар томонлама қардошлик алоқаларини мустаҳкамлаш ва кенгайтириш учун бундан буён ҳам зарур бўлган ҳамма ишни қилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев куни-кечагина Польша Халқ Республикаси ва Германия Демократик Республикасига дўстона визит билан бориб келганлиги катта халқаро воқеа сифатида социалистик ҳамдўстлик жипслиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашдек тарихий вазифага хизмат қилади.

Қардош партиялар раҳбарлари ўртасида самимият ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбат ҳамда музокаралар вақтида социалистик ва коммунистик қурилиш тажрибаси ўртоқлашилди, халқаро аҳвол ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг актуал масалалари муҳокама қилинди. Учрашув қатнашчилари бузилмас қардошлик, бирлик ва дўстликни доимо мустаҳкамлаб боришга, мамлакатларимиз халқ хўжалигининг ўзаро алоқаларини янада кучайтиришга, ижтимоий, давлат ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида ҳамкорликни ривожлантиришга бўлган қатъий қарорни яна бир бор таъкидладилар.

КПСС ва Совет давлатининг ташқи сиёсатида империалистик агрессияга қатъий зарба бериш, етилган халқаро проблемаларни ҳал қилиш тадбирлари бошқа социал системага мансуб бўлган давлатлар билан нормал муносабатда бўлишга, вазият имкон берган жойларда эса улар билан яхши муносабатлар ўрнатишга қаратилган конструктив йўл билан доимо боғлаб олиб борилаётир.

Қаҳрамон Вьетнам халқининг империалистик агрессияга қарши курашида Совет Иттифоқининг, бошқа социалистик мамлакатларнинг, жаҳондаги барча тинчликсевар кучларнинг эришган ғалабаси тинчлик ва халқ-

ТАБИАТ КИТОБИНИ ВАРАҚЛАГАНЛАР

Яккатутликлар баҳорнинг қандоқ келишини куздаёқ айтиб берадилар. Қорнинг ёғиши, шамолнинг эсиши, совуқнинг қаттиқ-юмшоқлиги, қарғанинг учиши уларга китоб саҳифаларини варақлашдек гап.

Тошлоқ колхозларига довруғ солган бригада бошлиғи Мўйдинжон Аҳмаджоновни қиш қаҳратони кўз очирмаётган бир пайтда далага чиқиб, кирза этиги билан қор титкилаб, кечгача айланганини билган билади, билмаган билмайди.

Ана ўшанда у шу бугун 63 гектарда қарқарадек яшнаб турган ғўзаларнинг шамолда силкинишини кўриб қўйган эди. Қор қалин эди, ўшанда. Агар қор гупиллаб бир ёғиб берганда, у бундай хаёлларга бормасди. Қор шошилмай, майдалаб, ернинг мағзи-мағзига сингадиган бўлиб нақ бир ҳафта ёққан эди.

Деҳқон ана шунақа қорни яхши кўради. Умуман деҳқон шошилмаган, сабр-тоқатли халқ бўлади. Қорнинг ҳам шошилмай ёққанини, ёмғирнинг ҳам шивалабгина қуйганини ёқтиради.

Баҳорни айтмайсизми?! Бу баҳорда ерга нам бермай, қўшимча сув тарамай чигит қадалди. Чигит униб чиққунча осмон ерни бир чиройли намлаб турди. Табиат фаслларининг инъомларига алданиб, хотиржам бўлсанг, доғда қолишинг ҳеч гап эмас. Табиат китобини варақлаганман деб катта гапириб қўйган Мўйдинжон ҳам бир неча минутлик осмон ўйинига мот бўлиб қолди.

Майнинг бошларида авжи ягана қизиган эди. Осмонни хира булут қоплади, шаррос ёмғир қуйди-ю кучайгандан кучайиб, селга айланди. Мурғак ғўзалар лойқа тагида қолиб бўғзигача лой кўтарилиб кетди.

Оз эмас, 63 гектар ғўза. Қайта экмаса бўлмайдиган ҳолга келган пахтазорга қараб Мўйдинжоннинг қошлари чимирилди, пешаналарига қават-қават ажинлар тахланди.

Қайта экиш. Бу айтишга осон холос. Ер яна ҳайдалиши, яна текисланиши, яна экиш... Ўх-ҳў, осон гап эканми?

Бригадир тракторчи Кенжабой Эрматов, сувчилар Юсуф Тожибоев, Мадаминжон Қорабоев ва Олимжон Маҳмудовларни шийпонга бошлаб чиқиб, маслаҳат қилди.

— Шу лойқада қолган ғўзалардан бир иш чиқарса бўладими, нима дейсизлар?

Улар чеккаларини қашиб ўйланиб қолишди. Ҳаммалари қайта ўринларидан туриб қатқалоқ босган пайкалларга киришди. Эринмай ғўзаларнинг ҳаммасини картама-карта юриб кўриб чиқишди.

— Бўлади! — деди қатъий қилиб Юсуф ака. — Яхшилаб культивация қилиш керак.

— Баъзи жойларини трактор билан эплаб бўлмайди, теша чопиқ қилишга тўғри келади. — Бу гапни Мадаминжон Қорабоев айтган эди.

— Ҳа, балли, — деди Мўйдинжон, — сизлардан худди шу гапни кутган эдим. Демак культивация, шундайми?

Олимжон Маҳмудов унинг гапини маъқуллади.

— Ҳар йили областнинг илғор бригадалари билан беллашиб келганмиз. Келиб-келиб янги район ташкил бўлиб, бизга ишониб турганда, арзимаган қатқалоқ деб оғзимизни очиб ўтирсак қандоқ бўларкин?

Дарҳақиқат Қува ва Охунбобоев районлари оралиғида қадимги Тошлоқ райони яна тикланди. «Партия XXII съезди» колхози худди шу ерда. Бу колхоз пахтачиликда районнинг илғор хўжалиги, бу йил 1 минг 650 гектар ерда 39 центнердан пахта етиштиради.

Маслаҳат билан қатқалоқ бўққан ғўза ниҳоллари культивация қилинадиган бўлди. Агар шундай қилинмаса, бригада бўйича 50 центнерлик мажбуриятга етолмай армонда қолишади. Бундан ташқари камёб «Тошкент-3» навидан униб чиққан ғўза бекорга увол бўлиб қолаверадими?

Бутун бригада ишга тушиб кетди. Қўша-қўша трактор, теша, кетмон, капгир ушлаган кишилар бригада ерини босиб кетди. Ўша куни офтоб ҳам чарақлаб берди. 2-3 кунга қолмай бригада ерида культивация, чопиқ қилинмаган ер қолмади. Колхоз раиси Абдуллажон Мамажонов ва бошқалар қатқалоқ билан олишаётган кишилар ёнидан кетишмади. Мусобақадош бригаданинг бошлиғи Убай Мамажонов ҳам етиб келиб, агар лозим бўлса ўз бригадасининг тракторчиларини ёрдамга жўнатишини айтди.

Мўйдинжон унга миннатдорчилик билдирди. Чунки Убайжон келганда иш охирлаб, олди тракторлар картадан чиқарилиб моторлари ўчирилган эди.

Хуллас, қатқалоқ енгилди. Сал кунда ғўзалар қаддини ростлаб олди.

Янги ташкил бўлган Тошлоқ районида ғўза парвариши кўтаринкилик билан олиб борилапти. Чунки Тошлоқ бир вақтлар Фарғона областида энг илғор, пахтачиликда кўп тажрибалари республикага ёйилган хўжаликлардан иборат эди. У ерда Раҳимберди Тўхтабоев, Мадаминжон Эргашев, Аҳмаджон Тошбоев сингари ажойиб пахта усталари хўжаликларни бошқарган эдилар. Бу райондан қанчалаб қаҳрамонлар етишиб чиққан.

Шу кунларда эса барча хўжалик миришкорлари районнинг ўша қадимги шуҳратини тиклаш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Районнинг Карл Маркс номли, Куйбишев номли, «Оқ олтин», «Ленинград» колхозларига борган киши бу гапларимизнинг тўғрилигига шоҳид бўладилар. Айниқса «Фарғона», «Оқ олтин» ва Охунбобоев номли колхозларда иш жуда қизиб кетди.

Ҳозир районнинг барча колхозларида қатқалоқ тамоман тугатилиб, ғўза гуркираб ўсяпти. Табиатнинг бу ўжар ҳамласини даф қилган азамат тошлоқликлар ҳозир пилла қуртини парвариш қилишни давом эттиряптилар.

Тошлоқ янги район дедик. Аммо районнинг янги ташкил бўлгани учун унча-мунча нуқсонлар бўлиши мумкин, бўлса кечирарли бир ҳол дейдиганлар ҳам топилиб қолса эҳтимол. Лекин район янги бўлгани билан ундаги хўжаликлар қадимдан байроқдор бўлиб келишган. Шунинг учун ҳам Тошлоқ область хирмонига уядиган азамат тонналари билан ўзини кўрсатади.

Мен район хўжаликларининг далаларида айланиб юрар эканман, ундаги қайноқ меҳнат симфониясига қулоқ тутарканман, дилимда ажиб бир завқ, руҳимда қандайдир кўтаринкилик сезаман. Табиат китобини варақлаган, ундан бобо деҳқонларимиз битган сатрларни ўқиётган азаматлар шаънига дил-дилимдан тошиб чиққан қайноқ сўзларни айтгим келади.

Адҳам ҲАМДАМ,
Фарғона область, Тошлоқ райони.

Планетамиз ХАБАРЛАРИ

Болгария Компартияси Марказий Комитетининг декабрь Пленуми халқ фаровонлигини оширишнинг улкан программасини ишлаб чиқди. Партиянинг «Ҳамма нарса инсон учун» деган шиори уй-жой проблемасини ҳал этишда ёрқин ўз ифодасини топмоқда. Суратда: йил сайин кўркамлашиб бораётган Бургас шаҳри. «София—пресс» фотоси.

Германия Демократик Республикасининг ёшлари яқинлашаётган байрам-ёшлар ва студентларнинг X жаҳон фестивалини меҳнатда улкан ютуқлар билан кутиб олмоқдалар. Яқинда Бойценбург кемасозлик устахонасида Совет Иттифоқи учун қурилган кема-сузувчи устахона сувга туширилди. Ёш немис кемасозлари қолган ишлар муддатини 1000 соатга қисқартиришга қарор қилдилар. Фестиваль очилишида бу кема рамзий суратда совет комсомоллари делегациясига топширилади.

АДН—ТАСС фотоси.

МУСТАҲКАМ ИТТИФОҚ

Жаҳон матбуоти КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг визитларини зўр эътибор билан кузатиб турди.

Қардош социалистик мамлакатлар газеталари КПСС XXIV съезди белгилаган Тинчлик программаси социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари учун бундан кейинги ҳаракат программаси бўлиб қолганлигини уқтириб ўтмоқда.

«Нойес Дойчланд» газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретарини Берлин аҳолисининг кутиб олиши тўғрисидаги ҳисоботни «ГДР—СССР қардошларча иттифоқининг қудратли намойиши», «Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев ГДР пойтахтида шодиёна қабул қилинди» деган катта сарлавҳалар билан биринчи саҳифасида босиб чиқарди.

«Л. И. Брежневнинг келиши, деб таъкидлайди газета, бизнинг марксчи-ленинчи партияларимиз ўртасида, халқларимиз ва давлатларимиз ўртасида қардошларча иттифоқнинг унутилмас ва ҳаяжонли намойишига айланди».

КПССнинг ва Совет Иттифоқининг атоқли раҳбар арбоби ўртоқ Л. И. Брежневнинг визити, деб таъкидлайди Берлинда чиқадиган «Дер морген» газетаси, Ленин партияси билан ГБСП ўртасида, СССР билан ГДР ўртасида самимият ва тўла якдилликнинг ишончли далилидир.

«Трибуна люду» газетаси «Ягона йўлдан умумий мақсад сари» сарлавҳали бош мақоласида бундай деб ёзади: «КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Варшавага визити Польша билан унинг ишончли иттифоқчиси ва дўсти Совет Иттифоқи ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришда янги давр сифатида, социалистик ҳамдўстликнинг бирлигини мустаҳкамлаш йўлида қўйилган муҳим қадам сифатида, тинчлик ва халқаро ҳамкорликнинг биргаликда белгиланган йўлини амалга оширишнинг, ленинча тинч-тотув яшаш принципларининг ғалабаси учун биргаликдаги курашнинг жуда муҳим омили сифатида узоқ вақтгача эсда қолади.

Биз ўртоқ Л. И. Брежневни атоқли ленинчи, социалистик мамлакатлар дўстлигининг энг асосий кучи бўлган қудратли Советлар мамлакатининг раҳбари, халқаро коммунистик ҳаракатнинг буюк арбоби, замонамизнинг етакчи давлат арбоби сифатида қабул қилдик, деб давом этади «Трибуна люду» газетаси.

Венгрияда чиқадиган «Непсабадшаг» газетаси бундай деб ёзади: «КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми белгилаб берган совет дипломатиясининг янги босқичида Л. И. Брежнев дастлаб иккита социалистик мамлакатга бориб келганлиги Москвада социалистик мамлакатлар ўртасидаги кўп томонлама ҳамкорликни мустаҳкамлашга ниҳоят катта аҳамият берилаётганлигини билдиради».

«КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Берлинда кутиб олиниши, деб ёзади Болгарияда чиқадиган «Работническо дело» газетаси, КПССга ва улуғ Советлар мамлакатига меҳр-муҳаббатнинг ёрқин намойиши, Европада ва бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга шахсан ҳисса қўшганлиги учун КПСС Марказий Комитети Бош секретарига билдирилган самимий миннатдорчилик намойиши бўлди».

«Монгол халқи, деб ёзади МХРП Марказий Комитетининг Марказий органи «Унэн» газетаси ўз обзорида, Л. И. Брежневнинг визитларини социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бирлигини, жипслигини, қардошларча дўстлигини, уларнинг ҳар томонлама ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга кўмаклашувчи энг муҳим сиёсий воқеа деб билади».

Деҳлида чиқадиган «Таймс оф Индиа», «Ҳиндистан таймс», «Стейсмен» ва «Пэтриот» газеталари Л. И. Брежневнинг Варшавада ва Берлинда ғоятда самимий кутиб олинганлигини уқтириб ўтадилар. «Пэтриот» газетаси Л. И. Брежневнинг ПХРга ва ГДРга визитлари социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқлари ўртасидаги қардошларча ҳамкорлик ва бузилмас дўстликнинг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилади, деб таъкидлайди.

Австрияда чиқадиган «Фольксштимме» газетаси бундай деб ёзади: «Яқинда халқаро Ленин мукофоти билан тақдирланган давлат арбобини берлинликлар жаҳондаги вазиятни ўзгартираётган тинчлик ташаббусининг асосий ижодкорларидан бири сифатида шарафладилар. Л. И. Брежнев Боннга қиладиган визити чоғида фақат Совет Иттифоқининг фикринигина эмас, бутун социалистик ҳамдўстлик манфаатларини ҳам ифода этади».

ГФР радио ва телевидениеси Л. И. Брежневнинг ПХРда ва ГДРда бўлиши тўғрисидаги батафсил хабарларни эшиттириб, бу дўстона визитлар Совет Иттифоқи билан унинг иттифоқчилари ўртасидаги жипслик ва тўла ҳамжиҳатликни намойиш қилди, деб таъкидлайди.

Ғарбий Германиядаги ДПА агентлиги Совет—Польша қўшма ахборотини баён қилиб, Москва ва Варшава шартномалари, Ғарбий Берлин хусусида тузилган тўрт томонлама шартнома, шунингдек ГДР билан ГФР ўртасида муносабатларнинг асослари тўғрисидаги шартнома Европадаги вазиятни яхшилашга кўп жиҳатдан кўмаклашганлигини таъкидлаб ўтади.

«Нью-Йорк таймс» газетаси гулдаста тақдим этган немис қизи билан Л. И. Брежнев тушган суратни ўзининг биринчи саҳифасида босиб чиқарди. Газета ГДР пойтахтининг аҳолиси Совет Иттифоқидан борган меҳмонни самимий ва шодиёна кутиб олганлигини уқтириб ўтади. «Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбари Леонид Брежневни табриклмоқ учун Берлиннинг юз минглаб аҳолиси кўчаларга чиқди. — деб ёзади «Нью-Йорк таймс» газетаси. (ТАСС).

К. Миямотога ҳужум қилинди

ТОКИО, 14 май. (ТАСС). 13 майда Кумамото шаҳри аэропортида Япония Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг раиси Кэндзи Миямотога ҳужум қилинди. Лекция ўқиш учун бу шаҳарга учиб келган К. Миямото аэропорт биносидан чиқиб машина сари бораётганида пичоқ билан қуролланган киши унга ҳужум қилди. Лекин шу ерда турган полициячилар ҳужум қилган кишини ушлаб қолдилар. К. Миямото шикаст кўргани йўқ. Полициячилардан бирининг қўли жароҳатланди.

Полиция ҳужум қилган киши ўнг ташкилотлардан бирининг аъзоси эканлигини аниқлади.

КЕСКИН НОРОЗИЛИК

ХАНОЙ, 14 май. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси Ташқи ишлар министрлигининг вакили Қўшма Штатлар Шимолий Вьетнам территорияси осмонига разведка самолётларини ҳамон учираётганлигига қарши кескин норозилик билдирди.

10 май куни, деб таъкидланади Ташқи ишлар министрлигининг баёнотида, Американинг разведкачи самолёти Куангбинь вилояти яқинида Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини бузиб ўтди. Бу ҳаракат Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисидаги Париж битимини қўпол равишда бузишдан иборат бўлиб, ВДР суверенитети ва хавфсизлигига зарар етказади.

ВДР Ташқи ишлар министрлиги Қўшма Штатлардан бу ҳаракатларни дарҳол тўхтатишни талаб қилди.

Г. КИССИНЖЕРНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ВАШИНГТОН (ТАСС). Қўшма Штатлари президентининг миллий хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси Г. Киссинжер бу ерда бўлиб ўтган матбуот конференциясида Совет томонининг таклифига биноан, 4 майдан 9 майгача СССРга қилган сафарига тўхтади. У айтдики, ушбу сафарнинг мақсади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ президенти Р. Никсон ўртасида ўтказиладиган музокаралар кун тартибини ҳамда Л. И. Брежневнинг июнда Қўшма Штатларга қиладиган расмий визити натижасида тузилиши мумкин бўлган битимлар умумий характерини муҳокама қилишдан иборат эди. Шу муносабат билан Г. Киссинжер юксак доирада ўтказиладиган учрашувлар яхши тайёрланмоғи лозим, деб таъкидлади.

Г. Киссинжер 1972 йилнинг майида Москвада Л. И. Брежнев билан Р. Никсон имзолаган «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» ҳужжатида СССР билан АҚШ ўз ўрталаридаги муносабатларни хатарли кескинлаштириб юбориши мумкин бўлган вазиятлар келиб чиқишининг олдини олишга муҳим аҳамият берадилар деб қайд этилганлигини эслатди. Томонлар мана шунга асосланиб ҳарбий конфронтациялар бўлишига йўл қўймаслик ва ядро уруши келиб чиқишининг олдини олиш учун мумкин бўлган ҳамма ишни қилишни ўз устиларига олганлар. Ҳар иккала томон бошқа томоннинг ҳисобига бевосита ва билвосита бир томонлама афзалликка эришиш учун уриниш шу мақсадларга тўғри келмаслигини эътироф этганлар. Москвада ўтказилган суҳбатлар, деди Г. Киссинжер, мана шу принциплар қай йўсинда амалга оширилганлигини баҳолашга ҳамда бундан буён мана шу йўлда қандай қадамлар қўйиш мумкинлиги тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга имконият берди. Томонлар, деди Г. Киссинжер ўтган йил мобайнида шу принципларга жиддий амал қилдик ва шу принципларда туриб уларни зўрайтириб юбориш ниятидамиз деган хулосага келдилар.

Матбуот конференциясининг пировардида Г. Киссинжер айтдики, ўзининг Лондонда Англия раҳбарлари билан ўтказган учрашуви АҚШ билан Буюк Британия ўртасидаги муносабатларга оид масалалар бутун доирасини кўриб чиқишга ва АҚШнинг Европа проблемаларига умумий ёндашувини тушунтиришига имкон берган. АҚШ президентининг ташқи сиёсатга оид охирги мактуби ҳамда «Янги Атлантика партияси»ни ишлаб чиқиш тўғрисида Америка қўйган таклифнинг аҳамияти ҳусусида анча кенг мунозара бўлди. Г. Киссинжер ўзи олға сурган ушбу таклиф Европадаги «Умумий бозор» мамлакатларига хавф-хатар солди, деб эътироф этди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ **НЬЮ-ЙОРК.** Америка авиацияси, шу жумладан «В-52» стратегик бомбардимончи самолётлари якшанба куни Камбоджанинг озод қилинган районлари территориясини яна бомбардимон қилди. Тинч океан районидаги АҚШ қуролли кучлари қўмондонлиги вакилининг баёнотида шу тўғрида гапирилади.

✦ **НАЙРОБИ.** Маврикия ва Марказий Африка Республикаси элчихоналар даражасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисида бамаслаҳат келишиб олди. Порт-Луидан олинган хабарларга қараганда, Марказий Африка Республикаси президенти Жан-Бедэль Бокассанинг Маврикияга қилган расмий визити тўғрисида эълон қилинган қўшма ахборотда шу тўғрида гапирилади.

✦ **РИМ.** Урта Ер денгизида НАТОнинг навбатдаги харбий-денгиз машқлари бошланди. Бу машқлар «Драйвинг Форс» номи билан аталади. Машқларда АҚШ, Англия, Италия, Греция ва Туркиянинг ҳарбий кемалари қатнашмоқда.

Бир ойга яқин давом этадиган машқлар пайтида ҳаво ҳужумига қарши ва кемалар ҳужумига қарши мудофаа, артиллерия отишмаси ва ҳоказолар бўйича «операциялар» ўтказилади.

(ТАСС).

лар эркинлиги ишининг жуда катта ютуғи бўлди. Ҳозир Совет Иттифоқи, қардош социалистик мамлакатлар, бутун прогрессив инсоният Вьетнамга ва Лаосга доир Париж битимларини қатъий бажаришга, Камбоджадаги урушни тўхтатишга ҳаракат қилмоқдалар.

Исроилнинг араб ерларини оккупация қилиб турганлигига қарши араб халқлари олиб бораётган курашни Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатлар билан бирга актив қўллаб-қувватлаётир.

Совет Иттифоқи капиталистик мамлакатлар билан бўладиган муносабатларида ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатлар билан тинч-тотув яшаш ленинча прицципини қўллаш учун изчил курашиб келаётир. Ҳозир бу принцип халқаро тараққиётнинг реал кучига айланиб қолди.

Уруш давлатлар ўртасидаги муаммо масалаларни ҳал қилиш воситаси бўлмаслиги керак, муаммоларни музокаралар орқали ҳал этиш, куч ишлатиш ва уни ишлатишга таҳдид қилишдан бош тортиш, ички ишларга аралашмаслик ва ҳар бир халқнинг ўз мамлакати масалаларини ўзи ҳал этиш ҳуқуқини тан олиш, чегараларнинг дахлсизлиги, барча мамлакатлар суверенитети, тенглиги ва мустақиллигини ҳурмат қилиш, ўзаро манфаатли иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик — ана шулар тинч-тотув яшаш сиёсатининг асосий элементларидир. Ана шу элементларни халқаро муносабатларга жорий этиш хусусида КПСС XXIV съездидан кейин ўтган йиллар мобайнида айниқса жиддий натижаларга эришилди.

Тинч-тотув яшаш сиёсатининг асосий элементлари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1971 йил октябрида Европанинг асосий мамлакатларидан бири Францияга сафари вақтида дунёга келган нуфузли халқаро ҳужжатлар — СССР ва Франция ўртасидаги муносабатларнинг прицциплари ва Совет — Франция декларациясида ўз ифодасини топди. Ҳиндистон, Европа ва Осиёдаги бир қанча мамлакатлар, прогрессив араб давлатлари билан ҳам Совет Иттифоқининг дўстлик алоқалари ва ҳамкорлиги мудом ривожланмоқда.

Совет Иттифоқининг АҚШ билан муносабатларида, айниқса 1972 йил май ойида Москвада юксак доирада ўтказилган Совет—Америка учрашувидан кейин рўй берган муҳим ўзгаришлар биринчи даражали халқаро аҳамиятга эга.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Р. Никсон имзо чеккан «СССР ва АҚШ ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг асослари» деган ҳужжатда «Ҳар икки мамлакат ядро асрида ўз ўрталарида муносабатларни давом эттириш учун тинч-тотув яшашдан бошқа асослар йўқ деган умумий ишончга асосланиб иш кўрадилар», деб қатъий айтилган. Ана шу ишончга таяниб, ҳар иккала томон иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик соҳасида бир қанча муҳим битимларга эришдилар.

Ҳар қандай музокара ва унинг натижасида тузилган битимларда қайд этилган мақсад ва принциплар давлатлар амалий фаолиятининг мазмунига айланган тақдирдагина тарихда из қолдиради. Москвада имзоланган ҳужжатларда кўзда тутилган тадбирлар амалга оширила бошлагани шу нуқтаи назардан диққатга сазовордир.

АҚШ билан иқтисодий масалаларга доир ҳам бир қанча битимлар тузилди. Бундан буён СССР ва АҚШ ўзаро савдо алоқаларини ривожлантиришда бир-бирларига қулай шароитлар яратиб берадилар. Мўлжалларга қараганда, 1973—1975 йилларда ҳар икки мамлакат ўртасидаги ўзаро товар обороти 1969—1970 йиллардагига нисбатан уч марта ортиб, уч йил мобайнида ҳаммаси бўлиб тахминан бир ярим миллиард долларни ташкил этади.

Фан ва техника, соғлиқни сақлаш, атроф муҳитни муҳофаза қилиш, биргаликда космик тадқиқот ўтказиш хусусларида имзоланган битимлар қадамба-қадам амалга оширилмоқда.

Совет Иттифоқининг бошқа социал тузумдаги давлатлар билан муносабатларини тинч-тотув яшаш принциплари асосида ривожлантириш соҳасида ўтказилаётган иш апрель (1973 йил) Пленуми қарорида маъқулланди ва у жаҳон сиёсатидаги ижобий тенденцияларни кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлашнинг муҳим шарти эканлиги таъкидланди.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликни таъминлаш халқаро муносабатларнинг марказий проблемаларидан биридир. Шунинг учун ҳам иккинчи жаҳон уруши натижасида Европада вужудга келган территориал ўзгаришларни қатъий тан олиш, бу қитъада кескинликни юмшатиш ва тинчлик сари кескин бурилиш ясаш, Умумевропа кенгаши чақириш ва унинг муваффақиятли ўтишини таъминлаш вазифалари КПСС XXIV съездининг ташқи сиёсий программасида алоҳида ўринни эгаллаган.

Қитъада тинчликни мустаҳкамлаш жараёнининг бутун бориши ҳал қилувчи даражада Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатларнинг сиёсати билан боғлиқдир. СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида, Польша билан ГФР ўртасида тузилган, Европадаги мавжуд чегараларнинг бузилмаслигини қайд қилиб берган шартномалар, Ғарбий Берлинга доир битимлар комплекси, шунингдек, Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг асослари ҳақида имзоланган шартнома, ГДРни дипломатик жиҳатдан ажратиб қўйишга узил-кесил барҳам берилганлиги — мана шуларнинг ҳаммаси Европа тинчлик ва хавфсизлик йўлида ривожланиб бораётганлигининг энг катта қадамларидир.

Европадаги давлатлар билан бирга АҚШ ва Канада ҳам қатнашадиган Умумевропа кенгаши шу қитъа тарихида янги боб очиб бериши лозим. Ишларнинг боришига қараганда, халқлар катта умид билан кутаётган бу кенгаш 1973 йилнинг ўрталаридан кечга қолмай очилади.

Қуролсизланиш учун кураш совет ташқи сиёсатининг энг муҳим йўналишларидан биридир. Бу Европадагина эмас, балки бутун дунёдаги сиёсий муҳитга катта таъсир ўтказадиган проблемадир. **«Ҳам ядро, ҳам оддий қуроллар ишлаб чиқариш пойгасини тўхтатиш учун, ёппасига ва тўлиқ қуролсизланиш учун кураш,** — дейилган эди партия Марказий Комитетининг КПСС XXIV съездига Ҳисобот докладида, — **бундан буён ҳам КПСС, Совет давлати ташқи сиёсий фаолиятининг энг муҳим йўналишларидан бири бўлиб қолади».** Съезднинг шу кўрсатмасига биноан, партия ва ҳукуматимиз ҳозирги халқаро вазиятда уруш хавфини камайтирувчи конкрет натижаларни қўлга киритиш учун, халқлар қуролланиш пойгасини муқаррар офат деб, унга кўникиб қолмасликлари учун мудом интилиб келмоқда.

1971 йилда социалистик мамлакатларнинг ташаббуси билан бактериология қуролини тақиқлаш, бу қуролнинг барча запасларини батамом тугатишни кўзда тутган конвенция ишлаб чиқилди ва у БМТ Бош Ассамблеясининг XXIV сессиясида маъқулланди. Эндиликда бир туркум ялпи қирғин қуроли бутунлай йўқ қилиб ташланади.

СССР билан АҚШ ўртасида ядро уруши чиқиб кетиш хавфини камайтириш тадбирлари тўғрисида фойдали шартнома тузилди. 1971 йили БМТ Бош Ассамблеяси ҳукуматимизнинг қуролсизланишнинг жами соҳаларига бағишланган жаҳон конференциясини чақириш хусусидаги таклифини қўллаб-қувватлади.

1972 йил Москвада юксак доирада олиб борилган совет—америка музокаралари вақтида ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги Шартнома ва стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасида баъзи тадбирлар тўғрисида Муваққат битим имзоланганлиги жаҳон жамоатчилигини ғоят мамнун қилди. Кейинчалик ҳар иккала ҳукумат томонидан ратификация қилиниб, кучга кирган бу ҳужжатлар моҳияти эътибори билан тарихий ҳужжатлардир. Чунки улар иккинчи жаҳон урушидан кейин биринчи марта ядро запасларини янада кўпайтириш йўлига тўсиқ қўяди ва шу тариқа ядро уруши хавфини камайтиришга кўмаклашиб, ялпи қуролсизланиш сари силжиш истиқболини очади.

Совет Иттифоқи эришилган ижобий натижаларга таяниб, қуролланиш пойгасини яна ҳам чегаралаш ва тўхтатиб қўйишга қаратилган янги конкрет қадамларни қўймоқда.

Бутун совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари, барча коммунистлари ҳам КПСС Марказий Комитети апрель Пленуми қарорларини якдиллик билан маъқуллаб, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига янада маҳкамроқ жипслашмоқдалар. Республикамиз областларида, шаҳар ва районларида бўлиб ўтаётган партия активи йиғилишлари ана шу бирлик ва жипсликнинг ёрқин намунаси бўлмоқда.

Совет Иттифоқи социализм ва тинчлик байроғига ҳамиша содиқдир. Коммунистик партия, давлатимиз, совет халқи бундан буён ҳам ленинча ташқи сиёсат — тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик сиёсати байроғини баланд кўтариб, комил ишонч билан олға бораверади. **«Совет халқи** — дейилади КПСС Марказий Комитети апрель (1973) Пленуми қарорида, — **Ватан бахт-саодати йўлидаги фидокорона меҳнати, юксак онглилиги, Ленин партияси теварагида жипслашганлиги билан инсониятнинг тинчлигини ва социал тараққиётини таъминлашга янги катта ҳисса қўшади».**

Т. НАЖМИДДИНОВ,
Тарих фанлари кандидати.

Ўзбекистонда совет адабиёти кунлари

БУЮК ҚАРДОШЛИК ТАРОНАЛАРИ

ДЎСТЛАР ДИЁРИ

Жобир НАВРЎЗОВ,
Республика комсомоли мукофоти лауреати,
Озарбайжон шоири.

Озарбайжон ва ўзбек халқлари азалдан дўст, қардош халқлар. Уларнинг дўстлиги, ҳамкорлиги ҳамма соҳада—тарихий курашларда ҳам, адабиёт ва санъатда ҳам, фанда ҳам кўринади. Навоий ўзининг бебаҳо «Хамса»сини яратишда бизнинг ўлмас Низомийимиз «Хамса»сидан илҳомланганини доим қадрлаймиз. Ёдингиздами, Низомий тўғрисида у нима деган эди:

Осон эрмас бу майдон ичра турмак,
Низомий панжасига панжа урмак.

Бадиий ижод дунёсида Низомийни сизнинг мутафаккир шоирингиз ана шундай паҳлавон деб баҳолаган эди. Бизга улуғ устозларнинг инсоний баркамоллиги, дўстлиги, қалбининг интернационал туйғуларга бойлиги ҳамиша йўлчи юлдуз бўлиб қолиши керак. Адабий биродарлигимизнинг мустаҳкам анъаналари совет даврида янада ривожланди. Самад Вурғун ва Ғафур Ғулом каби машҳур шоирларимиз Шарқ поэзиясининг манбаида улғайди ва дунёга номи кетди. Ғафур Ғулом ва Самад Вурғунларнинг дўстлиги, бир-бирига бениҳоя меҳрибончиликлари ҳам бизларни фахрлантиради.

Тошкент — том маъноси билан интернационал шаҳар. Уни совет халқлари кўп миллатли иноқ оиласининг ажойиб бир рамзи дейиш мумкин. У ҳаммамизнинг ғуруримиз, жондан севган шаҳримиздир. Тошкент зилзиласи кунларидаги воқеалар совет кишилари биродарлигининг юксак инсоний намойиши бўлди. Тошкент зилзиласи маркази ўша кунларда фақат бу шаҳар тагида эмас, балки ҳар бир совет кишисининг қалбида ҳам юз берган эди. Тошкент дўстлар қўлида ва меҳнати билан қайта яралди. Шу маънода, Тошкент қардошлик қўшиғидай туюлади менга. Совет адабиёти кунларида мен Тошкент ҳақида, Ўзбекистон тўғрисида янги шеърлар яратаман, деган орзуим бор.

НУР ҚЎЙНИДА

Душанка КОСОВИЧ-ДОРОТЕЕВА,
Югославия адибаси

Мен Ўзбекистонни аввал кўрмаганман. Шунинг учун бу ўлка мени ниҳоятда қизиқтиради. Биласизми, бу ерга келганимда, энг аввало, нималар менинг диққатимни жалб этди — Ўзбекистоннинг серқуёшлилиги. Тошкентда қуёшнинг тафтини, қуёшнинг мавжудлигини ҳамма нарсада ва ҳар ерда сезиб турасан. Шаҳар офтоб нурларига чўмилиб, кулиб турибди. Боғларда, кўчаларда, бинолар деразасида қуёш ёнади. Бу ердаги одамларнинг қиёфасида ва муомалаларида ҳам қуёш ёлқинини сезиб турасан. Хуллас мен Хорватияга қайтар эканман бу ердан қалбимда олиб кетадиган энг биринчи нарса — офтоб, Ўзбекистоннинг кулиб турган қуёши ҳарорати, бу ўлка кишиларининг ўзига хос лутф ва эҳтиромли меҳмондўстлик туйғуларининг иликлиги бўлади. Менинг назаримда, ҳар қандай меҳмоннинг ёки сайёҳнинг қалбида ҳам қуёш — Ўзбекистон рамзи бўлиб жонланса, ажаб эмас.

Мен, боя айтганимдай, бу ерда биринчи марта бўляпман. Шунинг учун ҳамма нарса менга қизиқ, ғаройиб бўлиб туюляпти. Бир ҳафта давомида Ўзбекистоннинг бутун бетакрор жозибаларини тўла туйиб ололмай қоламан, деган ташвишдаман.

Мени маҳлиё қилган яна бир нарса — бу Тошкент шаҳрининг ниҳоятда юксак маданиятли, чиройли шаҳар эканлигидир. Унинг ўзи архитектура санъатининг мумтоз намунаси. Қизил майдон, унинг кенг кўкаламзор саҳнидаги ҳашаматли бинолар, оқшомлари сув пуркаб турадиган фавворалар бир-бирини тўлдиради, яхлит гўзалликни вужудга келтиради.

Ленин музейи менда ёрқин таассурот қолдирди. Ундан Совет Шарқида ленинча миллий сиёсатнинг ҳаётбахш тантанасига чуқур ишониб чиқасан, киши. Ўзбек рассомлари, халқ усталарининг санъатини айтмайсизми? Уларнинг қўли билан яратилган ажойиб асарларни қайта-қайта кўрсанг ҳам тўймайсан.

Ўлжас СУЛАЙМОНОВ.
Қозоғистон ССР.

БИР ҚИЗ КЕЛДИ...

Ёзда бир қиз келди
Жануб шаҳарга.
Бир жуфт кокилида
Бир жуфт оқ бантик.
Қўҳликкина қиз,
Исми унинг — Белла.
Ерлик болаларнинг кўнглида —
ғулу
Ювиниб-тараниган, оёқда шиппак,
Дераза тагида ўралишарди,
гап отишарди.
Фаррошлар, негадир,
Жеркиб беришди;
Бундай шўхликларга йўл
қўйилмайди.
Лек қизча, барибир,
Биттаси билан дўстлашиб олди —
Дераза тагига келар ҳар тонгда
Кичкина бир бола.
Ва бўйин чўзиб
Қизчани чақирар чўчиб,
аланглаб:
— Бел-ла...
Қизча олмахондай тушар зинадан,
Сўнгра қўл ушлашиб
Сойга чопишар.
Онаси ҳам дилдан ўзича хурсанд:
Зўр қуёш, соф ҳаво, сув
Ва қизчаси.
Бир куни келди-ю, телеграмма
Тунги самолётда учиб кетишди.
Ёз-ку тугамовди.
Тонг пайти эса
Бола овоз берар одатдагидек:
— Бел-ла...
Балконга чиқаман
Ва кузатаман.
Бола чақиради секин, хотиржам:
— Бел-ла...
Ясаниб кийинган,
Тунгги шиппакда
Озода, калта шим тиззасигача;
— Бел-ла...
Уришиб бердим мен:
— Учиб кетди у.
Гўдак шахт қаради
Йигитларга хос
Тўнғиллади (балки «Сенга дахли
йўқ»).
Сўнгра давом этди ўз қўшиғини.
Ҳар куни эрталаб,
Сиз ишонмайсиз,
Бевадек бўзлар у ойна остида.

Русчадан
Мирпўлат МИРЗАЕВ таржимаси.

Суюнбой ЭРАЛИЕВ,
Қирғизистон ССР.

МЕН БОРЯПМАН

Истиқбол!
Кел, танишиб қўяйлик.
Йигирманчи асрнинг довонида
Курашларнинг жавлонида
Кўряпсан мени,
Деярли.
Ўтмиш наслларнинг авлоди —
менман,
Келажак наслларнинг аждоди —
менман.
Дарёдай ҳайқириб оқади замон.
Мен боряпман
Истиқбол томон.
Сайёрада мени иш, кураш —
Барига
Менман жавобгар, —
Ёшга,
Қарига,
Мен боряпман
Ер бўйлаб,
Юлдузлар бўйлаб,
Қир бўйлаб,
Денгизлар бўйлаб,
Чексизлик бўйлаб,
Бахт бўйлаб, ўксизлик бўйлаб.
О, келажак авлодлар?
Оёғингиз тагига
Бориб урилган бу кумуш
тўлқин, —
Билиб қўйинг, шоир қалби
эканин!

Ю. ШОМАНСУР таржимаси.

САРСОН-САРГАРДОНЛИКДА

Кўз очиб кўраркан ёруғ дунёни,
Ўзига Ватанни танламас одам.
Дастлаб танигандай ота-онани
Дилига жо қилар она юртни
ҳам.
Маргарита АЛИГЕР.

Қўлимда бир даста хат... Кўчаларни супириб юрган ўқитувчилардан, юк ташувчи бўлиб қолган механиклар, тасодиф ишлар билан машғул бўлиб кун кечираётган врачлардан, бир бурда нон учун энг оғир ишларни ҳам бажаришга тайёр турган, ҳеч қандай малака талаб қилмайдиган меҳнатга ҳам рози бўлган турли касбдаги ишсиз қолган мутахассислардан олинган хатлар...

Бу хатлар Исроилдан келган. Бу хатларни мамлакатимизнинг собиқ гражданлари, лекин «муқаддас ерда» умумий фароғатлик ҳақидаги сионистларнинг уйдирмаларига ишонган кишиларнинг қариндош-уруғлари ва дўстлари редакцияга олиб келишди.

Аламзадалик билан ёзилган бу хатлар рўёбга чиқмаган умидларнинг чилпарчин бўлганлигидан далолат бериб турибди. Биринчидан, одамгарчилик нуқтаи назаридан, бу хатларнинг муаллифларига раҳминг келади, киши. Улар кўп қийинчиликлар эвазига кеч афсусланишяпти, иккинчидан, шарм-ҳаёсиз ёлғончилар томонидан алданган ва ўз хоҳишлари билан кетиб қолган, она-юртга нисбатан ўша «Ширин ҳаёт» улар учун қимматлироқ кўринган бу одамларнинг шу аҳволга тушиб қолишига ким айбдор-а?!

Ғарибликда, сарсон-саргардонликда кўнгилсиз ҳаёт кечираётган, улар орзу қилган дунё уларнинг ўзлари учун бегона, бевафо ва мутлако лаёқатсиз эканлигини ўз оғир, аччиқ тажрибаларида кўрган ана шу кишиларнинг ёзган хатларига бирор нарса қўшиш амри-маҳол. Совет Иттифоқида ўсиб-улғайган кишилар учун қоп-қоп пул ҳукмрон бўлган у ерда жуда оғир ҳаёт кечиришга тўғри келяпти. Улар илгари ўзлари эшитган тартиботларга кўникишга қодир эмаслар. Бу тартиботларни энди улар ўз кўзлари билан кўриб турибдилар, буржуа пропагандаси томонидан реклама қилинган «жаннат»га бориб, бу ернинг ҳақиқий дўзах эканлигини билиб туришибди.

Ватандан жудо бўлиш — энг оғир мусибат. Совет Иттифоқидан кетган кун ва соатни афсусланиб, эслаб, бу бахтсиз одамлар мана бундай деб ёзишяпти:

«Азизим, қадрдоним Сима! Буюмларингизни сотганлигингиз учун афсусланманг. Энди ҳаммасини янгидан олишга тўғри келади. Бу ерга келгандан кўра шундай қилганингиз яхши-да. Бу ерга келиш сизлар учун ўлим билан баб-баравар бўларди. Биз ўйлаганларимизнинг ҳаммаси қуруқ бир туш экан. Бу ерга келиб тамомила бошқа бир дунёни кўрдик. Яхши хатлар ёзган кишиларга қулоқ солманг. Бу ерда бир киши иккинчи кишини бахтсиз қилиб қўйди. Мен шу тузоққа илиндим; бошқалар ҳам кела версин, дейди. Шунақа қилиб, ака акасини, опа синглисини тортмоқчи бўлади. Бу ерда яхши одамлар кам, бири-бирини алдашади. Телевизор орқали кўрсатганларнинг ҳаммаси чин ҳақиқатнинг ўзгинаси. Мен шу хатоликка йўл қўйганлигим учун кечаю-кундуз йиғлайман. Сизларга раҳмдиллик қиламан, сизларнинг шундай кунга қолишларингизни истамайман. Акам мени алдаганидек, мен сизларни алдай олмайман. Унинг бисотида ҳеч балоси йўқ, бу ердан қочишга уриниб юрибди.

Ишга жойлашиш жуда оғир. Мутахассислигинг бўйича ишга жойлашиш тўғрисида ўйламасанг ҳам бўлади. Уйимизда ишсизлик деган гап нималигини билармидик? Тили оғир буларнинг. Маҳаллий кишилар ҳам ғамгин, совуқ. Бизларни, СССРдан келган кишиларни бу ерда яхши кўришмайди, бегона кўришади. Даволаниш жуда оғир. Касал бўлгандан кўра ўлганинг яхши. Биз ҳаммамиз совет тупроғини ўпмоғимиз керак. Умуман гапирадиган гап кўп, худо хоҳласа вақти келиб учрашиб қолгудек бўлсак, бу мамлакат тўғрисида кўп нарсани эшитасиз. Биз келган кунимизданоқ қандай дўзахга тушганлигимизни дарҳол пайқагандик. Набиралар ва болалар учун жуда оғир. Сендан яна бир катта илтимосим бор: бу хатни бу ерга келишга тайёрланаётган кишиларга ҳам ўқиб бер. Балки бу хат уларни тўхтатиб қолар. Яхшиси, бу хатни газетага олиб бор. Яхшилаб илтимос қил, босиб чиқаришсин. Фақат фамилия ва исмларимизни ўзгартиришсин. Акс ҳолда бизга ёмон бўлади. Мен кексайиб қолганман, тақдир кўз ёши оқизиб, дунёдан ўтишни насиб этган бўлса, бошқалар бу ғам-ғуссани билмасин дейман. Сендан яна бир бор сўрайман: бу ердан чиқиб кетишимизга ёрдамлашсанг. Болалар ҳаққи. Улар бу ерда худди қафасга қамалгандек кун кечиришяпти.

Сендан сабрсизлик билан жавоб кутаман, қучоқлаб ўпаман, сенинг Фиранг».

Хайфилик ишсиз ўқитувчининг бу хати қисқартирилмасдан босилди. Фақат исми ўзгартирилди. Чунки хат муаллифи маҳаллий ҳокимият томонидан таъқиб этилишдан қўрқади. Маҳаллий ҳокимият Исроилдан чиқиб кетишга уринган ҳар бир кишига тўсиқ ўрнатмоқда.

Иккинчи хат собиқ автослесарь, ҳозирги пайтда фаррошлик қилаётган, Тель-Авив шаҳри яқинида яшаётган кишидан келган. Бу хатда ҳам сионистлар асирига тушган кишиларни огоҳлантириш ҳақида уқдирилади. Бу хатда ҳам Ватанга қайтиш орзу истаги бор.

«Қадрдоним Боря! Менинг хатларим балки сенинг руҳингни жуда туширaётгандир. Начора, иложи йўқ. Бу ерда биз учун ҳамма нарса бегона, ҳамма нарса ўзгача. Менинг учун бу шундай бир гап сўз бўлиб қолмасдан, катта хатоликлар эвазига мен билган ҳақиқатдир. Биз бошқача муҳитга ўрганган эдик. Бошқа дунёда тарбияландик. Бошқа кишилар билан ишладик ва дўстлашдик. Бу ерда мен бошқа нарсаларни топаман деб орзу қилиб, жуда қаттиқ янглишдим. Бу ерда ҳар бир киши ўзи учун яшашга ҳаракат қилади, бошқалар билан иши йўқ. Бу ерда биз учун ҳамма нарса ёт. Киноларда фақат бемазагарчиликлар ва одам ўлдиришларни кўрсатишади. Бир ҳафта давомида ўлгудек бўлиб ишлайсан, шанба куни эса уйда ўтирамиз, борадиган жойимиз йўқ, гаплашадиган одам, бахрингни очадиган киши йўқ. Уйларинг ҳақида биров билан гаплашиш ҳам хавфли.

Бу ерда одамларни қарз билан муғомбирона қўлга олишади. Одамлар қайтиб кетишмасин, тартиботларга кўникишсин деб, ҳар қандай кишини ҳам ботқоққа ботириш, ишдан ҳайдаш, бир бурда нондан маҳрум этиш учун шундай қилишади. Бу ерда дардингни ичингда сақлаб юришинг керак, айтганларини қул каби қилишинг керак. Исроилликларнинг аҳиллиги тўғрисида гап кетганида шуни айтиш керакки бу гапларнинг ҳаммаси ёлғон. Маҳаллий кишилар ва четдан келганлар, айниқса СССРдан келганлар ўртасида келишмовчиликлар кўп. Камбағаллар билан бойлар ўртасида ҳам худди шундай.

Энди сен, буни қара қанақа гапларни айтяпти, ўз кўзи билан кўрганидан кейин роса гапирвордн-ку, деб ўйларсан. Ҳа, Боря мени ана шу аҳмоқона йўлдан қайтариш учун кўп уринганингда сен минг бор ҳақ эдинг. Сен менинг учун уялаётган бўлсанг керак. Қардошим сифатида сендан илтимос қиламан, бу ердан қутилишимга ёрдам берсанг. Биз бу ерда нафас ололмай қолдик. Биз Ватанимизга қайтамиз, деб ишонамиз, фақат шу ишонч билан яшамоқдамиз. Уйга борсам мен ҳар қандай оғир ишларга ҳам розиман. Ушанда кўрасан, менинг учун уятда қолмайсан, мен ўз айбимни юваман. Сендан илтимос бу хатни бизнинг қайтишимиз масаласи боғлиқ бўлган кишиларга берсанг. яна бир илтимосим бор: бизнинг «саёҳатимиз»ни такрорлаш кайфиятида юрган кишиларга менинг хатимда айтилган гапларнинг баъзиларини айтиб қўй. Яхшиси, бу хатни бирорта газетага олиб бор, фақат фамилиямни кўрсатмаслигингни сўрайман. Чунки бизга бу ердан жавоб беришмайди. Сени қучаман, кутаман ва уйимизда — Совет Иттифоқида учрашамиз, деб ишонаман. Сенинг Михаилинг».

Ҳар куни эмигрантларнинг қариндошлари редакцияга олиб келаётган хатлар кўпайиб боряпти. Уларнинг ўз ака-укалари ва опа-сингиллари олдида уялаётганликларини тушуниш қийин эмас. Чунки улар ўз қариндошлари олдида катта хатоликка йўл қўйишди. Бегона юртда мусибатли ҳаёт кечиришяпти улар.

Ҳар бир хатнинг мазмунини келтириш шарт эмас. Нега десангиз, бу хатларнинг ҳаммаси маълум даражада бири-бирига ўхшайди. Лекин Синай саҳросидаги кўримсиз бир шаҳарчада истиқомат қилаётган 12 ёшлик мана бу боланинг хати диққатингизни беихтиёр ўзига тортади. Бола қўли билан ёзилган ғамгин сатрларни ўқиганингизда қалбингиз тирналади.

«Салом, Владик!

Сен, эҳтимол, мени унутгандирсан. Менинг эса, ҳаммаси ёдимда. Бизнинг мактабимиз ҳам, бизнинг болалар ҳам ва бизнинг кўчамиз ҳам шундоққина кўз ўнгимда. Мен Тошкентдан ҳеч қаёққа кетишни истамасдим, сизларнинг орангизда бўлишни, сизлар билан бирга ўқишни, илгаригидай бир синфда ўқишни истайман. Сен ўзинг биласан-ку, биз опам билан иккимиз бегона мамлакатга келишни истамаган эдик.

Сизлар яқинда каникулга чиқасизлар. Владик, сен, Людка ва Додик пионер лагерига борсанглар керак-а? Эсингдами, пионер гулхани олдида мен сўзга чиққаним. Бу ерда бизнинг қўшиқларимизни айтишмайди. Бу ерда пионер гулханлари ҳам бўлмайди. Маҳаллий болаларга қўшилиб ўйнамайман. Кўчага чиқмайман, уйда ўтириб, шу ярамас тилни мутолаа қилганим-қилган. Онам бўлса йиғлаганийиғлаган. Мен билан Светка бекордан-бекорга азоб чекяпмиз. Бизларнинг ҳаммамизни чалғитишди, бобомизнинг гапига бекорга ишондик, дейди у. Мен ўйлайманки, бобомни ҳам алдашган. Биз бу ерга келишимиз биланоқ бобом билан ноқулай жойга тушдик, орқага қайтиш керак ва бошқаларни ҳам огоҳлантириш керак, деган эди. Афсуски, у қайта олмайди. Бобомиз ўлди. Бу воқеа содир бўлганда уйда фақат менинг ўзим бор эдим. Света Кибуцга кетувди онам билан отам иш ахтариб кетишганди. Бобом мени ёнига чақириб бундай деди: Сен, Вовик, мени кечир, ва Светахонга ҳам айт, мени кечирсин. Сизларга бу ерда қолиш мумкин эмас. Биз ҳозироқ бу ердан пиёда бўлса ҳам кетардик.

Ҳозирча хайр. Шурик, Додик, Анвар ва Людкага салом айт. Болалар менинг ҳақимда ёмон гапиришмасин. Сенинг дўстинг Вова»

Мактабдан, ўз ўртоқларидан ажралиб кетган, болаларимизга хос ўрганган муҳитдан ажралиб чиқиб кетган тошкентлик бу боланинг айби нимада? Унинг айбини кўрмаяпман. Авантюрага ишонган ота-оналарининг айби бу болага жуда қимматга тушди.

Исроиллик ёлғончиларнинг «таклиф»ларига Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, Тошкент область Калинин район Советининг депутати Лев Рейнбойм сингари қатъийлик билан, иккиланмасдан жавоб беришганида ҳозир уйларига қайтишни сўраётган кишилар бунақа ғарибликда, сарсон-саргардонликда қолишмасди. Лев Рейнбойм қатъий қилиб бундай деган эди: «Биз — совет кишиларимиз, бизнинг Ватанимиз ҳам битта». Ўзининг бирдан бир совет Ватанининг ўнларча ва юзларча содиқ ўғил-қизлари шундай қилишди. Оддий ҳақиқатни аллақачонлар тушуниб етиш керак эди. Совет Иттифоқида биз меҳмонда эмасмиз, ўз уйимиздамиз. Биз СССРга эмиграция бўлиб келган эмасмиз — биз шу ерда туғилганмиз! Кимки тўғридан-тўғри ёки қингир-қийшиқ йўллар билан бизга «муқаддас ерга» оқ йўл тилаб қоладиган бўлса, уларнинг ҳаммасига биз қатъий зарба берамиз.

Тағин денг, ўз уйимизда туриб зарба берамиз.

Ҳа, ўз Ватанимизда туриб зарба берамиз.

А. ТАНХЕЛЬСОН.

СПОРТ янгиликлари

ВЕЛОПОЙГА

Велосипед ҳайдаш усталари ўртасида ўтказилаётган жаҳон пойгаси мусобақаларида тўртинчи босқич маршрути ҳам орқада қолди. Мазкур босқич бўйича Польша спортчиси Станислав Шозда маррага биринчи бўлиб келди. У Дубницина Вагедан Банська-Бистрици шаҳригача бўлган 174 километрлик масофани 4 соату 24 минут 14 секундда босиб ўтди. Бу масофада совет велосипедчиларидан Валерий Лихачев еттинчи ўринни олди. Катта мусобақада иштирок этаётган тошкентлик велосипедчи А. Юдин кутилмаганда шикастланиб ўйиндан чиқишга мажбур бўлди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Наманганда область газеталари соврини учун енгил атлетикадан эстафетали югуриш мусобақалари ўтказилди. Соврин учун курашда шаҳар саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда мактабларнинг вакилларидан иборат қирққа яқин команда қатнашди. Йигит-қизларнинг оммавий чиқишларида қарийб 780 киши иштирок этди. Ғолиблик саноат корхоналари ўртасида шойи ва костюмбоп газламалар комбинатига, ўқув юртларидан педагогика институти ҳамда 48-мактаб ўқувчи ва студентларига насиб қилди.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

Реклама ва эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИ БОШҚАРМАСИ
ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИНИНГ УЧУВЧИ-ШТУРМАНЛАР ВА
УЧУВЧИ-ТЕХНИКЛАР

ТАЙЁРЛОВЧИ БИЛИМ ЮРТЛАРИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учувчи-штурманлар тайёрловчи билим юртларига—ҳаводаги самолётлар ҳаракатини бошқарувчи диспетчерлик мутахассислиги бўйича 17 ёшдан 25 ёшгача бўлган, техник ўқув юртларига 17 ёшдан 25 ёшгача бўлган, ўрта маълумотли, соғлиғи жиҳатидан учувчилик ва техниклик ишига яроқли бўлган, математикадан (оғзаки), рус тили ва адабиётдан (ёзма) кириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган СССР гражданлари (йигитлар) қабул қилинади.

Ўқиш муддати учувчилик мутахассислиги бўйича —2 йилу 10 ой, штурман ва ҳаводаги самолётлар ҳаракатини бошқарувчи диспетчерлик мутахассисликлари бўйича —2 йилу 6 ой, авиатехника билим юртларида —2 йилу 9 ой.

Граждан авиациясининг учувчи-техниклар тайёрловчи билим юртларига аризалар, ҳужжатлар қабул қилиш ва медицина комиссиясидан ўтиш Қўқон, Нукус, Самарқанд ва Тошкент аэропортларида 25 июлгача давом этади.

Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида яшовчи кишилар учун қабул комиссияси —Нукус аэропортида; Андижон, Наманган ва Фарғона областларида яшовчи кишилар учун—Қўқон шаҳрида; Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё ва Самарқанд областларида яшовчи кишилар учун —Самарқанд шаҳрида; Сирдарё ва Тошкент областларида яшовчилар учун — Тошкент шаҳрида иш олиб боради.

Кириш имтиҳонлари 10 июлдан 5 августгача қабул қилинади.

Билим юртларига киришни хоҳловчилар қабул комиссияларига қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: билим юртининг номи ва танланган мутахассислик кўрсатилган ариза, етуклик аттестати (асл нусхаси), таржимаи ҳол, ишлаб чиқариш стажига эга бўлганлар учун —иш жойидан берилган характеристика ёки Совет Армияси сафида хизматини ўтаганлар учун —ҳарбий қисмдан берилган характеристика, ўрта мактабни битириб чиққанлар мактабдан берилган характеристикани, КПСС аъзолари партия характеристикаси, ВЛКСМ аъзолари —комсомол характеристикасини, камида икки йиллик иш стажига эга бўлганлар меҳнат дафтарчасидан кўчирма, 3x4 см ҳажмдаги бош кийимсиз олдирилган 6 дона фотосурат, 286-форма бўйича медицина справкасини тақдим этадилар.

Граждан авиацияси билим юртларига қабул қилинганлар кийим-кечак, овқат, ётоқхона ва умумий қоидаларга кўра стипендия билан таъминланадилар.

Билим юртига кириш имтиҳонлари топшириш билан боғлиқ бўлган йўл харажатлари ўқишга кирувчилар ҳисобига бўлади.

Справкалар учун авиакорхоналар аэропортларига ва бошқарманинг қабул комиссиясига қуйидаги адрес бўйича мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳар, Аэропорт: телефон 99-83-13.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 —ТОШКЕНТ. 18.35 —Ўқувчилар учун кўрсатув. 19.05 —Концерт. 19.35 —Ахборот. 19.50 Қаллоблик оламида (Москва). 20.15 —Ўн минут музика. 20.25 —Ахборот. 20.45 —Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 21.15 —Ортиқ Отажонов куйлайди. 22.00—МОСКВА. «Вақт». 22.30 — **Футбол:** ЦСКА — «ДИНАМО» (Тбилиси). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55— ТОШКЕНТ. 11.00—Кинофильм. 11.30 —Ўқув кўрсатувлари. 18.30 —МОСКВА. 19.50—РСДРП II съездининг 70 йиллиги олдидан. В. И. Ленин музейи филиалидан репортаж (Тошкент). 20.15 — Концерт. 20.45 — **Мисс Менд** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 22.00 —ТОШКЕНТ. Сайловдая —сайловгача. 22.30 — **Аннанинг бахти** (бадиий фильм). УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 —Тошкент янгиликлари. 19.15 — Телефильм. 19.30 —Ўқув кўрсатуви. 20.00 — Орган куйларидан концерт.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/V да **Бир пардали балетлар: Ойниқиз ва безори; Кармен сюита.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/V да **Олтин девор.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Дарахтлар остидаги уй—«ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Дон Жуан Таллинда — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3 да, кеч соат 8.45, 10.30 минутда), «МОСКВА» (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 1, 5 да, кеч соат 7 да).

Тинч соҳиллар (жуфт соатларда), **Севги ва ўлим** (тоқ соатларда) — «ДРУЖБА».

Қора синглим учун оқ гуллар — «СПУТНИК» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Евгойи қалб — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5 да, кеч соат 7 да).

Она муҳаббати — «МОСКВА» (кундуз соат 2.30 да, кеч соат 8.30 минутда).

Рам ва Шам — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.40, кундуз соат 1.20, 4 да, кеч соат 6.30, 9 да).

Джейн Эйр — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Хотинимнинг номуси — «КЎКЧА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Тинч соҳиллар — «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 8.30, 10.20 минутда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЮСТИЦИЯ МИНИСТРЛИГИНИНГ
Х. С. СУЛАЙМОНОВА НОМИДАГИ ТОШКЕНТ СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ
илмий-текшириш институти қуйидаги вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лабораториялар мудирлари: суд-хатшунослик экспертизаси, ҳужжатларни техника-криминалистик экспертиза қилиш; трасологик ва баллистик текширишлар, автотехник текшириш;

трасологик ва баллистик текширишлар лабораториясининг катта илмий ходими;

лабораториялар кичик илмий ходимлар: трасологик ва баллистик текширишлар (2 ўрин);

материал ва моддаларни криминалистик текширишлар, суд-хатшунослик экспертизаси.

Конкурс муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор кўчаси, 29-уй.

АҲОЛИДАН ШАРҚ ҚЎЛЁЗМАЛАРИ ВА САНЪАТ БУЮМЛАРИ СОТИБ ОЛИНАДИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Давлат Адабиёт музейи Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг ҳамда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Президиумининг қарорларига биноан шарқ халқлари узоқ асрлар давомида яратган маънавий маданият ёдгорликларини аҳоли ўртасидан тўплаш ва давлат мулкига айлантириб, келажак авлодларга етказиш учун аҳолидан **ўзбек, форс, тожик ва араб тилида ёзилган шарқ қўлёзмалари, тошбосма ва михбосмада чоп этилган нодир китоблар; ёзувчи, санъаткор ва олимлар архивига тааллуқли турли хил материаллар** (асарлар, автографлар, мактублар, ҳужжатлар, турли фото материаллар), **ўзбек халқининг амалий санъат буюмлари** (ўймакорлик, наққошлик асарлари, қадимий мис асбоблар, заргарлик буюмлари, қадимий нафис безакли кийим-кечаклар ва уй-рўзғор буюмларини)

НАҚД ПУЛГА СОТИБ ОЛАДИ.

Китоб ва санъат буюмларини келтириш ёки улар ҳақида хабар қилиш учун қуйидаги адреслар тавсия этилади:

1. **Тошкент,** ГСП, 700000, Навоий кўчаси, 55-уй. Алишер Навоий номидаги Давлат Адабиёт музейи. Телефонлар: 44-00-90, 44-65-49, 44-01-31, 44-65-09, 44-55-87.

2. **Қўқон,** Советская кўчаси, 69 «а»-уй. Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт музейи. Телефон: 25-33.

3. **Самарқанд,** Регистон кўчаси, 7 «б»-уй. Садриддин Айний ёдгорлик — уй музейи. Телефон: 31-430.

4. **Жиззах,** «Москва» колхози. Ҳамид Олимжон ёдгорлик — уй музейи.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ. Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ✦ ТЕЛЕФОНЛАР: эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б. — 112. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 01431.